Cumartesi 18 2. ci Kânun 1941

VATAN EVİ
CAĞALOĞLU No. 32
TELEFON: 24136
TELGRAF: VATAN İst.
BAŞMUHARRİRİ:
AHMET EMİN YALMAN

VATAN

Fiyatı: 5 Kuruş — SİYASİ SABAH GAZETESİ — Yıl: 1 — Sayı: 148

BUGÜNKÜ SAYIMIZDA:

2 inci Sayfada Şehir ve Memleket haberleri
3 » Siyasi icmal - Beyaz kitap - Büyük facia
4 » Meçhul kahramanlar - Sinema
5 » Akdenizin ehemmiyeti.

Mütecavizler Karşısında AMERİKA

Artık zarlar atılmıştır, harbin son ve katî safhası başlamıştır. Hâdiseler hızlanacaktır.

Yazan: Ahmet Emin YALMAN

Almanlar, İtalyanlar ve Japonlar; Ruzvelt'in nutkuna, Amerika Hariciye Nazırı B. Hull'ün kongrede son söylediği sözlere, Amerikanın bitaraflık maskesinden tamamile sıyrılarak iki taraftan birini tutmasına gayet masum bir tavırla hayret gösteriyorlar:

— Canım, diyorlar, yabancı milletlere tecavüz eden kim? Dünyaya tahakküm etmeği hangimiz istedik? Amerika ne diye kendini tehlikede sayıyor da bize düşman olan tarafı tutuyor?

Yalnız lâfa bakarsak hakları da var. Almanya, Norveçi, Danimarkayı, Holandayı, Belçikayı, Romanyayı aldığı zaman bu milletlere tecavüzden değil, kendilerini «kurtarmaktan ve himaye» etmekten bahsetmiştir. Yunan Beyaz kitabında okuduğumuza göre İtalya, Yunan milletinin kendi menfaatlerini kavrayamadığına daima kail olmuş ve zavallı Yunanlıları hatadan ve tehlikeden korumak için memleketlerini işgal altına almak gibi bir fedakârlığı ve âlicenaplığı göze almıştır. Japonya da, işini gücünü bırakmış, hayır işlemeğe çıkmıştır. Çünkü Çini işgal etmekten maksadı Çin'leri himaye altına alarak görünür görünmez tehlike ve kazalardan korumaktır.

Masum ve âlicenap bir kurt tasavvur ediniz ki kuzuyu ağlayarak yiyor ve bir taraftan da: «Seni başkalarının şerrinden ve tecavüzünden korumak için ne zahmetlere katlanıyorum!» diye minnet ve şükran bekliyor.

Mihver devletleri kurtarmak, himaye, yeni nizam gibi sözleri söyleye söyleye kendileri de galiba biraz bunlara inanıyorlar ve başkaları inanmayınca akıl ve mantıklarında bir bozukluk olduğunu sanıyorlar.

Sonra şurası vardır ki mütecavizler, memleketlerinin içinde ve dışında başka başka lisan kullanmak ihtiyacını duyuyorlar. Dahilde, bütün dünyayı fethetmekten bahsederek bedbin ve meyus halkı şevke getirmek istiyorlar.

Almanyanın fütuhat programı, dünya tamamı tamamına istilâ edilmedikçe durmayacaktır. Çünkü dünyada iki efendiye yer yoktur. Amerikada her iyi şeyin Alman aslından olan Amerikalılar tarafından yapıldığını, Amerikanın bile Alman vatanının tabiî bir parçası olduğunu söylüyorlar.

İtalya, Akdenizi bir İtalyan gölü haline koymağa ve cenubî ve merkezî Fransayı almağa, Şimalî Afrikayı baştanbaşa İtalyanlaştırmağa taliptir. Dahilî propaganda makinesi ve ecnebi memleketlerdeki Beşinci Kollar ona göre hazırlanmıştır.

Japonyaya gelince bütün Asya, bütün Okyanusya adaları tabiî nüfuz ve hâkimiyet sahasıdır.

Fakat sıra, hariçte günü gününe takip edilecek propagandaya gelince bu emeller tamamile inkâr ediliyor. Her defasında tutukları yol: «Bize yalnız şu verilsin, başka bir şey istemeyiz» şeklindedir. Bir yeri alınca biraz daha ilerisine talip oluyorlar. B. Hitler'in Avrupadaki bütün fütuhat programı, günün başlıca hedefi üzerinde dikkati toplamak ve başka hedefleri olduğunu inkâr etmek suretile inkişaf etmiştir.

Garp devletleri bir müddetler ses çıkarmamak yolunu tutmuşlar, «herkes kendi başının çaresine baksın!» demişlerdir. Fakat işin sonu gelmediğini ve gelmiyeceğini anlayınca silâha sarılmağı daha doğru bulmuşlardır. Amerika da, hâdiselerin gidişine bakarak, İngiltere yıkılırsa kendisine sıra geleceğini anlamış, yarın bütün Avrupa, Afrika ve Asyanın kaynaklarına hâkim bir Almanya ile karşı karşıya kalıp ezileceğine bugün İngiltereye destek olmağı daha makul bulmuştur.

Çok ihtiyatlı ve ağırbaşlı bir adam olan Amerika Hariciye Nazırı B. Hull Amerikanın bu kanaati nekadar derin ve katî olduğu-

(Devamı Sa. 5, Sü. 3 de) ★

Son haftalarda ajans telgrafları Arnavutların İtalyanlar aleyhine ayaklandıklarını, Habeşlerin Hartuma gelmiş olan Haile Selâsiyenin davullarını işiterek faaliyete geçtiklerini, Libyada da yerlilerin büyük bir kısmının İngiliz muvaffakiyetlerinden memnun olarak fırsat buldukça İngilizlere iltihak ettiklerini bildirmektedir. Resmimiz Libya yerlilerinin İngiltereye yardımcı olan Şeyh Sünusiye hürmet ve tazimlerini göstermektedir.

ALMAN Tahaşşüt Mıntakaları

Romanyada Alman Askerlerinin Sayısı Gittikçe Artıyor

«... Romanyada toplanan Alman kıtalarına artık talim ve terbiye kıtaları ismi verilemiyeceği anlaşılınca bunların el'an 7 fırkaya baliğ olduğu bildirilmektedir.

«Macar radyoları, hergün trenlerle gelen Alman kıtalarının bir kısmının petrol havzasına, diğer kısmının da Moldavyaya ve Bulgar hududu yakınına yerleştirildiğini bildiriyor.

«Almanlar, ayın başından itibaren Macar trenlerine el koymak suretile günde 20 - 25 tren asker ve mühimmat nakletmektedirler. Şimdiye kadar 3 ü piyade, 3 ü moltörlü, 1 i de zırhlı olmak üzere 7 fırka naklettikleri tahmin ediliyor. Nakliyat devam ettiğine göre, bir müddet sonra bunun 200 - 300 bine çıkabilmesi mümkündür. Artık vaziyetin tevil edilecek yeri kalmamıştır.

«Bu kuvvetlerin bir kısmı Romanyanın şimalinde, Moldavya hududuna gönderilmiştir. Rusların muhtemel bir hareketine karşı kullanılmak için olsa gerek... Diğer bir kısmı Banat hududuna yerleştirilmiştir. Şüphesiz, lüzumunda Yugoslavyayı tehdit için...

«Üçüncü tahaşşüt yeri: Tunanın şimalindeki Bulgaristan hududu. Dördüncü tahaşşüt bölgesi: Köstence ve şimalî Dobruca mıntakasıdır.

«Bu kuvvetleri toplamakla Alman başkumandanının ne maksat güttüğü şimdiden kestirilemez.

«Bu tahaşşütlerin maksat ve hadeflerinden biri şu olabilir: Arnavutluktan atılmak üzere bulunan İtalyayı kurtarmak için Yunanistanı endişeye düşürmek ve bir kısım kuvvetlerini garbî Trakyaya çekmek...

(Devamı Sa. 5, Sü. 3 de) =**=

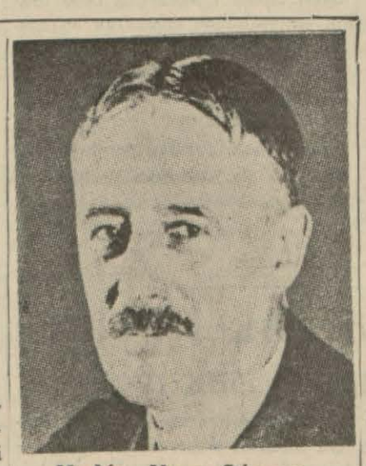

Harbiye Nazırı Stimpson

Amerika Harbiye Nazırı

Yardım Hakkında Encümene Beyanatta Bulundu

Vaşington, 17 (A.A.) — Amerikaya vuku bulabilecek herhangi bir taarruz münakaşasında Harbiye nazırı şöyle demiştir:

«Esas tecavüze karşı koymak için İngiltere ve diğer devletlere yardım etmek üzere Amerikada yapılacak harp levazımı satışı ve tevzii hükûmet eline verilmelidir. Hiç şüphe yok ki İngilterenin müdafaası, bizzat İngiltere için olduğu kadar Amerika için de mühimdir. İngilterenin, ilkbaharda ve yazın maruz kalacağı buhrana karşı koyabilmesi ve Atlantik denizindeki İngiliz filosunun korunması için İngiltereye silâh verecek olan Amerikan endüstrisinin azamî surette çalışması lâzımdır. İngilterenin ihtiyaçlarına binaen nihayet bizim de müdafaa-

(Devamı Sa. 5, Sü. 6 da) **

Bu beyanatın sonu ve yine bu mesele hakkında Amerika bahriye nazırile diğer mühim Amerikalı şahsiyetlerin söyledikleri beşinci sayfamızdadır.

İTALYA Askerleri Tutunamıyorlar

Harekât, Yunan Plânlarına Göre İnkişaf Ediyor

Londra, 17 (A.A.) — Yunan resmî sözcüsü, yaptığı beyanatta şunları söylemiştir:

«Cephedeki harekât, lehimize inkişaf etmektedir. Yunanlılar, plâna göre taarruz hareketlerine devam ediyorlar. Havanın fenalığına, aldıkları takviye kuvvetlerine rağmen İtalyanlar, yeni hatlarında tutunmıya muvaffak olamıyorlar. Bütün gayretleri, Yunan tazyiki karşısında beyhude kalıyor.

«İtalyanların, geçen gün bir Yunan keşif müfrezesi tarafından işgal olunan bir tepeyi geri almak için yaptıkları teşebbüs akim kalmıştır.

«İngiliz ve Yunan tayyareleri, İtalyanların Elbasan civarındaki mevkilerini muvaffakıyetle bombardıman etmişlerdir...»

Yunan Tebliği

Atina, 17 (A.A.) — Yunan orduları başkumandanlığı tarafından 16 ikincikânun akşamı neşredilen 82 numaralı tebliğ:

Mevzii mahiyette bazı harekât olmuştur. Birkaç esir alınmıştır.

Yunanlılar Cenupta Mühim Tepeler Aldılar

Atina, 17 (A.A.) — Bütün Arnavutluk cephesinde Yunan faaliyeti devam etmektedir.

Son gelen haberlere göre, yağmakta olan kar, geniş mikyasta harekâta mâni olmaktadır. Fakat, mahallî ilerlemeler, Yunan mevzilerini iyileştirmektedir. Hava açıldığı zaman mühim ilerlemeler kaydi mümkün olacaktır.

Yunan resmî sözcüsü, şu mütemmim malûmatı vermiştir: «Hatlarımızı ilerlettik, cephemizin cenup kısmında mühim tepeler aldık. Bir İtalyan keşif müfrezesini esir ettik. Bir düşman fırkası, gayet mühim bir mevkii bize bıraktı. Kıtalarımız bu yeri işgal etti.

işçi Sigortası

Kadın ve Erkek İşçilerin Âtisini Temin Eden Kanun Projesi Müstacelen Tetkike Başlandı

Ankara, 17 (Hususî Muhabirimizden) — Kadın ve erkek bütün Türk işçisinin atisini hazırlayan ve hukukunu müdafaa eden gebelik ve kaza devlet sigorta kanunu projesinin Meclis Sıhhat ve İçtimaî Muavenet encümeninde müstacelen tetkikine başlanmıştır.

Büyük Millet Meclisinin ilk toplantısına yetiştirilmesi kararlaştırılan bu projeye göre gebelik anında kadın işçi derhal tedavi altına alınacak ve doktorların tekrar çalışmasına müsaade edeceği zamana kadar evinde istirahat edecek ve yevmiyesini kesilmeden alacaktır. Herhangi bir suretle kazaya uğrayan işçi hakkında da kanunun aynı ahkâmı

(Devamı Sa. 2, Sü. 6 da) ××

İaşe Umum Müdürlükleri

Müsteşarlık Yerine Teşkil Edilecek İki Umum Müdürlük Ticaret Vekâletine Bağlanacak

Ankara, 17 (Hususî Muhabirimizden) — Dünkü nüshamızda iaşe teşkilâtının ay başından itibaren faaliyete geçeceğini ve statülerinin hazırlanmasına ait işin bitirildiğini yazmıştık.

Bu hususta muhtelif resmî mehbalardan yaptığımız tetkikat neticesinde aldığımız malûmatı aynen neşrediyoruz. İaşe teşkilâtının büyük bir müsteşarlık olarak Ticaret Vekâletine bağlanması fikrinden tamamile sarfı nazar edilmiştir.

Öğrendiğimize göre, iaşe maddelerini ve hayatı kontrol edebilmek ve cemiyet şartlarımızın inkişafı icaplarına uygun kararlar alabilmek maksadile doğrudan doğruya Ticaret Vekâletine bağlı iki umum müdürlük ve ayrıca müşavere heyetinden mürekkep bir teşkilât vücude getirilecektir. Bu umum müdürlüklerden bir tanesi halkımızın ve teşkilâtımızın ihtiyaçlarına ait gıda vesair maddeleri temin ve mürakebe, diğeri de halkımızın hakikî ihtiyaçlarını tesbit etmek vazifelerini üzerlerine alacak-

(Devamı Sa. 2, Sü. 4 de) ++

Orduya İltihak Eden Yeni Subaylar

Ankara, 17 (Hususî Muhabirimizden) — Harbiye mektebinin son devresini bitiren ve kahraman ordumuza iltihak etmek üzere subaylık payesini ihraz eden yüzlerce gencimiz Zafer âbidesine çelenk koyarak nutuklar irat etmişler ve oradan da Ebedî Şef Atatürkün muvakkat kabrini ziyaret ederek bir çelenk koymuşlardır.

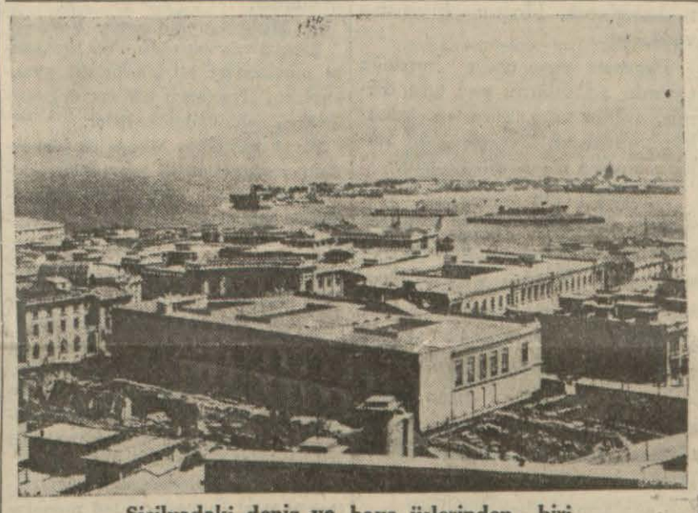

Sicilyadaki deniz ve hava üslerinden biri

Sicilyada Büyük Yangınlar Çıkarıldı

Kahire, 17 (A.A.) — Orta Şark İngiliz hava kuvvetleri karargâhının tebliği:

İngiliz bombardıman tayyareleri 15/16 sonkânun gecesi de Sicilyada Cataniaya tekrar taarruz etmişlerdir. Hedef üzerine varan ilk tayyare Catanianın cenubu garbisinde bir hangarda müthiş infilâk ve büyük bir yangın çıkarmıştır. Bu yangın taarruzun devam ettiği müddetçe sürmüş ve 80 kilometre uzaktan görülmüştür. Yangın, diğer tayyarelerin hedefi bulmasına yardım etmiştir. Bunlardan başka idare binalarında büyük bir yangın çıkarılmış ve Catanianın şarkında da diğer bir hangara ateş verilmiştir. Bu hangarda birçok tayyarenin yandığı görülmüştür. Tayyare meydanının cenup çevresinde sıralanmış duran tayyareler arasında da infilâklar olmuştur. Bu mesut hâdiseden bütün tayyarelerimiz üslerine dönmüşlerdir.

(Devamı Sa. 5, Sü. 5 de) *=*

Londrada Verilen Alarmlar Kısa Oldu

Londra, 17 (A.A.) — Alman tayyareleri dün gece taarruzlarını garbî İngilterenin bir mıntakası üzerine teksif etmişlerdir. Londra mıntakasında da düşman tayyareleri hafif bir faaliyet göstermişlerdir.

Düşman bombardıman tayyareleri dalgalar halinde birkaç saat İngilterenin garbinde kâin bir şehrin üstünde uçarak evvelâ birçok yangın bombaları, sonra da yüksek infilâklı bombalar atmışlardır. Bombalardan bir kaçı bir hastahane binasının memurlara tahsis edilen kısmına isabet et-

(Devamı Sa. 5, Sü. 5 de) =*=

Sovyet - Japon Paktı

Bahis Mevzuu Değil

Moskova, 17 (A.A.) — Umumi kanaate göre, Sovyet - Japon paktının akdi artık bahis mevzuu olamıyacaktır.

Amerika - İngiltere - Çin Üçlü Paktı

Tokyo, 17 (A.A.) — Tokyoda çıkan Nişinişi gazetesinin aldığı haberlere göre şubatın birinde, İngiltere, Amerika devletleri ve Çin hükûmeti arasında üçlü bir pakt akdolunacaktır. Londra ile Çin arasında şimdiden hususi bir anlaşma yapılmıştır.

*

Roma, 17 (A.A.) — İtalyan ve Alman yüksek şahsiyetleri arasında görüşmeler yapıldığına dair yabancı memleketlerde dolaşan şayialar asılsızdır.

Bulgar - Alman İttifakına doğru mu

Belgrat, 17 (A.A.) — Bulgaristanın Berlin elçisi B. Draganof, Sofyaya gitmek üzere bugün Yugoslavyadan geçmiştir.

B. Draganof, Belgrat gazetelerine yaptığı beyanatta, Bulgaristanla Almanya arasında yeni ittifak müzakerelerine zemin hazırlamak üzere gittiğini söylemiştir.

Hukukçularımız Arasında Bir Anket

"Masuniyet, Vatandaşları Zarara Uğratmamalıdır,,

Avukat Muammer Salih Soylu diyor ki:

— Kanun önünde, Türk milleti fertleri arasında ayrılık olmadığını ve hak meselelerinde müsavat kaidelerine riayet lâzım geleceğini kanunu medenî maddelerinde görmekle Türk gönlü ferahlanır.

Mebuslarımızın teşriî masuniyetleri hakkında istisnaî bir hüküm mevcut ise de bundaki esas maksadın şahıslara ait haklarla telif edilmesi lâzımdır. Zaten zarara uğramış olan vatandaşlar, masuniyetin hudutsuz bir surette tatbiki yüzünden ikinci bir zarara uğramamalıdırlar. Bu yolda bu zararların devam ettirilmesi kanunun ruhuna uygun olamaz. Bir avukat sıfatile bu mesele hakkında rey beyan etmekte kendimi salâhiyet sahibi görmem, yalnız bir vatandaş sıfatile herkes gibi ben de dilerim ki kanunların tatbikında müsavat esasına mümkün olduğu kadar riayet gösterilsin.»

Düşkünler Evinde Hususî Paviyon

Bu Haber Bazı Gazetecileri Kızdırdı

Görüştüğümüz Dört Gazeteci Bize Neler Söyledi

Belediyenin, içtimaî mevki sahibi düşkünler için Düşkünler Yurdunda bir paviyon açmağı düşünmesi, gazetelerde bir isyan havası uyandırdı. Bu işte niyet iyi olduğuna göre bu yolda itirazı haksız buluyoruz. Her mesleğin kendi mensupları için bu yolda yurt sahibi olması veya bu maksat için hususî yurtlar kurulması çok arzu edilecek bir şeydir. Fakat bu imkân temin edilmediği müddetçe içtimaî mevki sahibi ve kimsesiz yoksullar sokaklarda mi sürünsün? Böyle bir sığınacak yer olmasaydı Saffet Nezihinin hali ne olacaktı? Belediyenin herhangi bir sınıf ihtiyaç sahipleri için yardım arzusu duyması neden itiraz ve tenkit davet etsin?

İtirazda bulunanlara Düşkünler Yurdunun bugünkü temiz halini gidip görmelerini tavsiye ederiz. Herhalde itirazları ağızlarında kalır.

Bu mesele hakkında dün küçük bir anket yaptık. Neticelerini üçüncü sahifemizin dördüncü sütununda yazıyoruz.

— Usta Bodos, halis (Balkan) diye verdin, halbuki kurt yenikleri var... Üstelik tadı tuzu da yok.

— Bizde yalan yoh bayım, sanğa Balhanın Romanya darafı düşmüş!

İbrahim Paşanın Arzusu, Hızırın Vücudunu Ortadan Kaldırmaktı.

— 31 —

İlkin şu Hızır gidisinin tepesine Azrail gibi çullanıp canını cehenneme yolladıktan sonra, ötekileri bir hamlede dağıtıvermek işten bile değildi. Fakat akşam ou şeytan sürülerinin yuvalarına yolladığı adamlar eli boş dönmüşler ve herifi çadırında uyurken haklıyamamışlardı.

Şimdi bir başka plân tertip etmeliydi.

Hızırı sarayına davet etmeli, ona en'am ve ihsanda bulunmalı, bir hil'at giydirip bir de pâye sunduktan sonra, bir biçimine getirip boynuna bir kement dolatarak kârını itmam ettirmeliydi.

En isabetli tedbir bu idi.

Bu tedbirin hatırına gelmesi dünden beri neşesi kaçmış bulunan veziri âzamı müsterih olmaya sevketmişti ve derhal kethüdâyı çağırarak talimat verdi ve sonra kalkıp hünkâra mülâki olmak üzere yola çıktı.

Fakat İbrahim her zaman tedbire takdirin uymıyacağını düşünememişti.

Mahınev Hızırı öldürmeğe giden herifleri birer birer sorguya çekerek Paşa efendinin maksadını öğrenmiş ve her birine evvelâ onar değnek vurdurup bilâhare de birer kese akçe vererek ,mdengeru kendilerine verilecek talimattan evvel beevvel kendisini haberdar edin ona göre hareket etmelerini tenbih etmişti. Mahınev ---mağını havada sallıyarak müthiş bir tehdit savurmuş:

— Sizler Sultan efendimizin kullarısınız. Onun rızası hilâfina bir iş edenlerin halinin nice olacağını ise benden iyi bilirsiniz. Canınız tatlı ise kulluğunuza lâyık işler edersiniz.

Di--rek herifleri koğuşlarına göndermişti.

Kethüdayı ise Fatma Sultan karşısına dikmiş:

— Er kişilere zarar gelmesine kat'iyen rızamız yoktur. Demişti.

Kafes ardından verilen bu katî emir üzerine kethüdanın ayakları suya ermiş, vezir sarayında yıllardan beri dönen binbir fırıldakta az çok bir hissesi bulunan kurnaz kethüda, bu defa iki cami arasında kalmış beynamaza döndüğünü farkederek derin düşüncelere dalmıştı.

İbrahim Paşanın dileğinin Hızırı ele geçirip onun vücudü habaset alûdunu ortadan kaldırmak olduğunu biliyordu.

Fakat Sultan hazretlerinin buna aykırı olan arzularile paşanınkini nasıl telif edebileceğini düşünüp duruyordu. Nihayet işi olanca çıplaklığile Mahıneve anlatmak ve bu işte Sultanın tarafını tutup veziri âzamı gündeden atmaktan başka çare olmadığını ve bunun daha kârı âkıl olacağını anlamıştı.

İbrahim gerçi veziri âzamdı, damadı şehriyarî idi ve fazla olarak Hünkârın sevgili gözdesi idi. Böyle olmakla beraber ne de olsa öteki bugüne bugün padişahın sulbü pâkinden gelme bir sultandı ve vezir azledilir, nefyedilir, hattâ katline ferman verilirdi ama, ismetlû Sultan hazretlerinin küçük bir arzusu reddedilemezdi. Kethüda Mahınevi buldu ve o gün Hızırın sarayı âsafîye celp ve ihzarının mukarrer idüğünü söyledi.

Plân pek basitti. Hızıra gönderilecek bir Yazıcı efendisi ve iki Sekban veziri âzamın onun küffara karşı koymak hususunda gösterdiği arzudan pek mütehassis olduğunu bildirecek ve huzuru saadetlerine yüz sürüp hayır dua ve en'am ve ihsana kavuşmak üzere saraya gelmesi tebliğ edilecekti. Ve bir kere Hızır saraya geldikten sonra İbrahim Paşa ona hedaya verecek ve nusret dileyecek ve yanından çıktıktan sonra da üzerine çullanacak üç beş Akağa ve İçoğlan kârını itmam eyliyecekti.

Bundan sonra evvelce Valide Sultan sarayı pişgâhında şebhengâm biedebane samiahiraş eyleyen bu şeririn başı ibrettaşına konularak, tellâllar halkı din ve devlet düşmanının akıbeti ibretengizini temaşaya çağıracaklardı.

Mahınev Hızıra haber yollayıp saraya gelmemesini temin eylemek istedi fakat ona gizliden gizliye yardım ederek ve bu yardımın bir aşkın doğurduğu vefakârlıktan münbais olduğunu hissettirerek yüreğinde bir minnet hissile beraber tecessüsünü de tahrik ederek mütekabil bir alâka yaratmanın daha doğru olacağını düşünmüştü. Ve bunu düşündükten sonra da kılı kırk yarar bir teferruatla plânını hazırladı.

Biraz sonra beygire atlayan mutemet bir uşak süratle Üsküdardan ordugâha doğru yol almaya başlamıştı.

Herif bir buçuk saatlik mesafeyi kuşağının arasındaki akçe kesesinin verdiği sevinçle yarım saatte katederek, Hızırın huzuruna vâsıl oldu.

Pervasız genç çadır kurduğu çayırda adamlarını sıra sıra dizmiş, onlara kılıç, gürz, ok talimleri yaptırıyor, keçeye kılıç sallatıp testiye nişan attırıyordu.

Kendileri için lüzumsuz gördükleri bu talime iştirak etmeyip çadırların gölgesinde sırtüstü yatarak yarenlik eden Veli ile Dursun uzaktan bir adamın beygirini çatlatırcasına kendilerine doğru geldiğini görünce yerlerinden fırladılar ve ordugâha giren uşağı kayıtsızca süzdükten sonra ne istediğini sordular. Uşağın Hızırı aramakta olduğunu öğrenince koşup ağalarına haber verdiler.

Hızır uşağın yanına iletilmesini istediği halde herif Dursuna:

(Arkası var)

Soruyorlar?

Bir okuyucumuz diyor ki:

Geçenlerde gazetenizde çok yerinde bir dilekte bulunmuştunuz. Mevsimi geldiği için bunu size hatırlatmak istedim. Sultanahmet camiinin bedii ve haşmetli manzarasını 10 - 15 sene sonra kapıyacak olan atkestaneleri ağaçları hâlâ çıkarılmamıştır. Bu ağaçlar bu mevsimde ve henüz genç iken çıkarılırsa başka yere dikilerek zayi edilmez. Tavsiyeniz veçhile yerlerine de top şeklinde akasya dikilirse cadde ağaçsız kalmaz. Ağaçların dikim mevsimi içindeyiz. Acaba Belediye bu işi benimsemiş midir? Eğer benimsememişse imar işlerinde çok hassas olan kıymetli Belediye reisimize hatırlatmak bir İstanbullu için vazife sayılmaz mı?..

Şehir ve Memleket Haberleri

Gıda Maddelerini Kontrol Nizamnamesi

Ankara, 17 (Hususî Muhabirimizden) — Sıhhat Vekâletince hazırlanmış bulunan gıda maddeleri kontrolü hakkındaki nizamname projesi Devlet Şûrası umumî heyetince müzakere edilmektedir. Proje üzerinde icap eden tetkik ve tadiller yapıldıktan sonra yüksek tasdika arzedilmek üzere Başvekâlete verilecektir.

Öğrendiğimize göre, gıda maddelerinin sıhhî kontrolü muntazaman yapılacak ve icap ettiği takdirde bu kontrolü tahakkuk ettirebilmek için diğer devlet memurlarından da istifade edilecektir.

Et Fiyatları Kontrol Edilecek

Fiyat Mürakabe komisyonunun et fiyatlarını son olarak tesbitinden sonra Belediye İktısat müdürlüğü murakıpları yarından itibaren kontrollerine başlayacaklar, ihtikâr yapanlar hakkında şiddetli kararlar verilecektir.

İki Muhtekir Mahkûm Oldu

Zeytinyağ, nohut gibi gıda maddelerinde ihtikâr yaptıklarından dolayı Adliyeye verilen Üsküdarda bakkal Hilmi Dönmezle Ahmet Kokalı yapılan duruşmaları neticesinde tekerrüründe üç aya kadar hapis, para ve kapatma cezalarile tecziye edilmek üzere 25 şer liraya mahkûm edilmişlerdir.

Üç Muhtekir Adliyeye Verildi

Şehrimizde bulunan bazı ayakkabı mağazaları vitrinlerindeki ayakkapların fiyatlarını sık sık değiştirmekten çekinmemektedirler.

Fiyat mürakabe bürosu bu gibi ihtikâr mahiyetindeki hareketleri ciddî surette takip etmekte ve yakalananlar derhal mahkemeye verilmektedir.

Dün Karaköyde büyük Atlas kundura mağazası sahibi bu şekilde ihtikâr yaptığından Adliyeye teslim edilmiştir. Bu mağazada bir hafta evvel 15 liraya satılan ayakkabılar bugün 18 liraya çıkarılmıştır.

Mürakabe memurları bütün bu gibi farkları gösteren ayakkabıları musadere etmiştir.

Bundan başka gene dün Şişli Halâskâr Gazi caddesinde 146 numarada oturan Bardik Onnikyan ve ayni caddede sakin Ömer Lûtfi, Manifaturalarda ihtikâr yaptıklarından müddeiumumiliğe tevdi edilmişlerdir.

Belediyede:

İktısat Müdürlüğünde Kontrol Bürosu

Belediye İktısat müdürlüğünde gıda maddelerini esaslı bir surette kontrol için yeni bir büro teşkil edilmiştir.

Bu büro daimî surette sadeyağ, pirinç, fasulya ve diğer gıda maddelerindeki değişiklikleri kontrol edecektir.

MEZBAHAYA AMONYAK TEMİN EDİLDİ — Mezbahanın ihtiyacı olan 1500 kilo amonyak yapılan teşebbüsler neticesinde Romanyadan temin edilmiştir. Bu suretle uzun zamandanberi bir türlü önlenemeyen bu dert halledilmiş ve ihtiyaç karşılanmıştır.

BÜYÜKDEREDEKİ YOLLAR — Büyükderdeki bazı yolların tamirine de karar verilmiştir. Tamirat bir kaç güne kadar başlayacaktır ve ilkbahara kadar bitilecektir.

Tütün Piyasası

Hükûmet Tarafından Alâka İle Takip Ediliyor

Ankara, 17 (A.A.) — Ticaret Vekâletinden tebliğ edilmiştir:

Ege mıntakasında açılan tütün piyasasının inkişafı hükûmet tarafından çok yakın bir alâka ile takip edilmektedir.

Hükûmetin müdahale mübayaatı için tahsis ettiği dört milyon liraya ilâveten kendi sermayelerile de Yerli Tütünler ve Türk tütün Limited şirketleri otuz altı yerde piyasaya hararetle iştirak etmektedirler.

Bundan başka İnhisarlar Vekâleti de kendi teşkilâtına bu yolda emirler vermiştir.

Piyasanın üçüncü gününde satış vaziyeti memnuniyet bahş görülmekte olup hükûmet satış ve fiyatların bugünkü normal seyrini muhafaza etmesini temin için bütün alâkadarlar nezdinde katî tedbir ve teşebbüsleri almaktadır. Bu arada fiyat kırmak hususunda herhangi bir hareket ve teşebbüse meydan verilmiyecek ve vaziyetin icap ettirdiği munzam tedbirler de zamanında alınacaktır.

Esnaf Cemiyetleri Kongreleri Başlıyor

Belediye Esnaf Hastahanesine 5000 Liralık Bir Yardımda Bulundu

İstanbul Esnaf cemiyetlerinin senelik kongreleri pazartesi gününden itibaren başlıyacaktır.

Şimdiye kadar yapılan tetkiklerden anlaşıldığı üzere esnaf cemiyetlerinin geçen sene içersinde iyi çalışmadıkları görülmüştür. Cemiyetlerin memur kadrolarının geniş olması varidatlarının kısmı âzamını memur maaşlarına verınelerini intac etmiştir. Bu yüzden cemiyet mensupları cemiyetlerden beklenilen yardımı görememişlerdir. Vaziyetin böyle oluşu birçok esnafın haklı şikâyetini mucip olmuştur.

Evvelce esnaf hastanesinin cemiyetlerden lâzımgelen yardımı kâfi derecede görmediği için malî vaziyetinin fena olduğunu yazmıştık.

Öğrendiğimize göre, İstanbul belediyesi Esnaf hastanesine 5000 liralık bir yardımda bulunarak bu hastanenin hastalarına karşı vazifelerini lâyıkı ile görmesini temin etmiştir. Bu para dün hastane hesabına bankaya yatırılmıştır.

Belediyenin yardım olarak verdiği 5000 lira ile hastaneye yeniden yataklar ilâve edilecek ve hastanenin daha müfit olması için yeni tesisat yapılacaktır.

3,5 Milyon Liralık İthalât Eşyamız Tunada Bekliyor

Memleketimize gelmek üzere Orta Avrupa memleketlerinden yola çıkıp ta Tunanın donmasından dolayı ithali mümkün olmayan ithalât eşyalarımızın miktarı 3,5 milyon liraya yaklaşmaktadır.

Piyasanın bugünkü ihtiyacını önleyebilecek olan bu eşyaların gelmemesinden tüccarlarımız çok müşkül vaziyete girmişlerdir. Nehir nakliyatının imkânsız bir hale gelmesi bu malların kara yolile memlekete ithali mecburiyetini ortaya çıkarmaktadır. Kara yolu masraflarının deniz yoluna nazaran çok daha yüksek olduğundan bu malların üzerine ikinci bir nakliye masrafı daha binecek ve zaten pahalı olan bu mallar büsbütün pahalılaşacaktır. Tüccarlar malların yollarda kalıp bozulmaması için icap eden makamlara müracaat ederek nakliye ücretlerinin pahalı bile olmasını kabul ettiklerini ve malların bir an evvel memlekete ithali için lâzım gelen formalitelerin ikmalini istemektedirler.

Çok yakında getirilmesi kuvvetle tahmin olunan bu 3,5 milyonluk ithalât eşyası geldiği takdirde piyasa ferahlayacaktır.

İaşe Umum Müdürlükleri

(Başı 1 incide) ++

lardır. Bu umum müdürlüklerin müşavere heyeti âzaları her Vekâletten tensip edilmiş bir âzadan terekküp edecektir. Umum müdürlükler bu müşavere heyetinin tasvibi ile icap ettiği takdirde bütün memlekete şamil kararlar alacaklardır. Dünya ahvalinin kesbettiği nezaketi biran gözönünden ayırmamış olan hükûmetimiz bir taraftan yerli sanayi ve gıda maddelerimizin ihtiyacımıza yetecek kadar arttırılması yolunda tedbirlere müracaat ederken diğer taraftan ithalât ve ihracat eşyalarımız için faydalı kararlar almasını düşünmüş, gerek halkımızın hakiki ihtiyaçlarını temin etmek, gerek müstahsil sanayi müesseselerimizi müşkül vaziyete düşürmemek için geçen Umumî harp senelerindeki her türlü tecrübelerden istifade etmiş bulunmaktadır. Bu hususta yeni teşkilât hakkında bize mütemmim malûmat vermesini rica ettiğimiz Ticaret Vekilimiz Mümtaz Ökmen gazetemize şu beyanatta bulunmuştur:

«Statüler tamamile hazırlanmıştır. malûm olduğu üzere Meclisten aldığımız salâhiyetle yeni bir teşkilât kanunu hazırlıyarak böyle bir teşekkülün kurulması için Meclisten müsaade talep etmiyeceğiz. Statüleri Vekiller Heyetine sevkettikten ve tasvibini aldıktan sonra meriyet mevkiine koyacağız. Bu iş de bir iki güne kadar halledilmiş olacaktır.»

Tabibi Âdil Değişti

İstanbul Adliyesinde çalışan Tabibi âdil Salih Haşim hastalandığı için ayrılmış, yerine Tıbbı Adlî müşahedehanesinde çalışan Tabibi adlî Nuri Beller tayin edilmiştir.

Eminönü Halkevinde Konser

İstanbul Belediyesi Konservatuarı artistleri bugün saat 20.30 da Eminönü Halkevi salonunda Seyfettin Asalın şefliği altında bir konser vereceklerdir.

Piyasa Vaziyeti:

Dünkü İthalât

Çay, Kalay ve Lâstik Geldi

Dün muhtelif memleketlerden çok miktarda ithalât eşyası gelmiştir. Nusaybin yoliyle çay, kalay, otomobil yedek aksamı, Islahiye yoliyle çok miktarda çay, Bulgaristandan 50.000 kilo mangal kömürü gelmiştir.

Yapağlarını Kimler Serbestçe Satacak?

Hükûmet bir kararname neşrederek tüccarın elinde bulunan yapağlara vaziyet etmişti. Fakat bu yapağlar hükûmet tarafından 15 gün zarfında alındığına dair tüccara bir iş'ar vukubulmadığı takdirde serbest bırakılacak ve tüccar bunları istediği kimseye satabilecekti. Bu 15 günlük müddet dün akşam nihayete ermiştir.

Bu müddet zarfında bazı tüccarlara iş'ar vaki olmuşsa da diğer bir kısmına hiçbir haber gelmemiştir. Böylece kendisine iş'ar vaki olmıyan her yapağ tüccarı malını serbestçe kullanabilecektir.

Teneke Fiyatlarını Yükseltmemenin Çaresi

Teneke fiyatlarındaki tereffü nazarı dikkati celbedecek bir dereceyi bulmuştur. Harpten evvel 25 - 30 kuruşa satılan tenekeler el altından yüz on kuruşa satılmaktadır. Birçok müesseselerin teneke bulmakta müşkülât çektikleri anlaşılmaktadır. Bir ticaret adamımız bu mesele hakkında şunları söylemektedir:

«— Hariçten getirtilecek teneke tevziatında âdil bir esas bulmak lâzımdır. Gelişi güzel yapılacak tevziat birçok müesseseleri müşkül vaziyete sokar. Hal şekli şu olmalıdır: Müesseselerin 939 senesinde hükûmete verdikleri bilânçolar tetkik edilerek bu müesseselerin inkişafları da nazarı dikkate alınarak ona göre teneke tevzi edilmelidir. Aksi takdirde asıl teneke kullanan tüccarlar, hariçten pahalı fiyatla teneke tedarikine mecbur kalırlar ki, bu da eşya fiyatları üzerinde müessir olur.»

Çorap Fiyatları Normal

Yerli çorap fiyatları etrafında yaptığımız tetkiklerde çorapların hali hazır vaziyeti dolayısile pek fazla pahalılık arzetmedikleri neticesine varılmıştır.

Harpten evveline nazaran ancak % 35 - % 40 kadar fark mevcuttur. Merserize ve pamuk fiyatlarının yükselmesi makine ve aksamının bulunmaması, bulunsa bile pek pahalıya satılması bu farkı doğurmuştur.

İşçi Sigortası

(Başı 1 incide) XX

tatbik edilecektir.

Ölüm anında işçi erkekse karısına ve çocuklarına ve ölen işçi kadın ise kocasına ve evlâtlarına tazminat ve ayrıca ikramiye verilecektir. Bütün bu mevzularda kanunî müeyyide ile beraber şefkat bakımından da patronların rolü çok ehemmiyetlidir. İşçisine kanunun emrettiği vazifeyi yapmayan patron hakkında kanunun en şiddetli cezaî hükümleri tatbik olunacaktır. Ayrıca gebelik ve kaza devlet sigortaları hazırlanırken amelenin istikbali bakımından bütün teferruat gözönünde tutulacaktır. Bu cümleden olarak ihtiyarlayan veya sakatlanarak çalışamıyacak hale gelen işçi ölünceye kadar yevmiyesi nisbetinde bir aylık alacaktır. Bu mevzuda da kadın ve erkek işçi müsavi haklara sahip tutulmuştur. Bütün bunlardan başka yukarıda izah edilen şekilde bir nevi tekaüt aylığı alıp ta eceli dahil olmak üzere herhangi bir şekilde vefat edip geride küçük çocuklar bırakan işçilerin ailelerine çocukları yetişinceye kadar o işçinin yevmiyesi nisbetinde bir yetim maaşı bağlanacaktır.

Bu büyük projenin tatbikına şekle ve vaziyete göre bütün devlet teşkilâtı memur olacaktır.

TAKVIM		
18 İKİNCİKÂNUN 1941		
CUMARTESİ		
YIL: 1941 — AY: 1 — GÜN: 18		
RUMÎ: 1356 — 2 nci kânun: 5		
HİCRÎ: 1359 — ZİLHİCCE: 20		
VAKİT	VASATİ	EZANİ
GÜNEŞ:	8.23	2.16
ÖĞLE :	13,24	7,17
İKİNDİ:	15,53	9,46
AKŞAM:	18,07	12,00
YATSI :	19,43	1,36
İMSÂK:	6,37	12,31

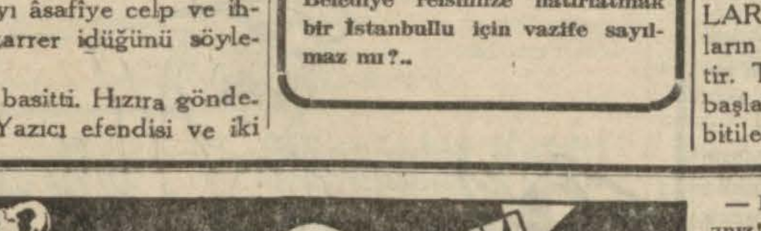

— 31 —

— ...&.. Memnun olurum.. ...hattâ siz.. bir teklifte bulunmak i..iyorum. Sevince piyano dersi göst...ek için vaktiniz müsait midir?..

Piraye bir an düşündü. Başını sallıyarak:

— Zaten, dedi, mevcut olan dört talebemden biri iki gün evvel dersi bıraktı. O saati kızına hasrederim.. Seyfi Bey teşekkür makamında başını eğdi:

— O halde pek güzel.. Yalnız ne günleri gelebileceğinizi lütfen bildiriniz de...

Hiç tereddüt etmeden Piraye:

— Perşembe!. cevabını verdi,

— Perşembe mi?. Bugün pazartesi olduğuna göre, demek ki iki gün sonra tekrar görüşeceğiz...

Seyfi Bey Sevinci çağırarak ona meseleyi anlattı. Küçük kız sevinerek babasının boynuna sarılmış merakla bu hiç tanımadığı hoca hanıma bakıyordu.

Nihayet tren geldi. Biletlerini alarak bir vagona yerleştiler.

Yeşilköyüne gelinceye kadar şuradan buradan konuşmuşlardı. Bahislerinin ekseriyetini çiftliğe ait hayat ve o güzel günlerin hatıraları teşkil etmişti.

İstasyonda ayrılırken Seyfi Bey Pirayenin elini kuvvetle sıktı ve:

— Perşembe günü.. Sakın unutmayınız!... Diye tekrarladı.

★

BİR TEKLİF VE BİR HADİSE

Piyano dersine başlıyalı tam üç buçuk ay olmuştu. Piraye küçük talebesinden pek memnun görünüyor, babasına onu daima methediyordu.

Bugün yine dersini güzel hazırlamış ve hocasının birçok komplimanına mazhar olmuştu.

Dersi biter bitmez bir çekirge gibi tabureden atladı. Ve geniş bir koltuğa gömülmüş gazete okuyan babasına koştu:

— Yine dersimi çok iyi bildim babacığım.. Bana bu sefer neler alacaksın bakalım? Diye sordu.

Seyfi Bey gülümsüyordu. Notalar elinde olduğu halde ayakta duran Pirayeye bakarak:

— Hocana soralım! Dedi. O neyi münasip görürse o olsun!..

Piraye gülerek itiraz etmişti:

— Rica ederim efendim.. Çocuğun arzu ettiği şeyi ben nasıl keşfedebilirim?..

Sevinç bu sözden cüret alarak babasının boynuna asılmıştı:

— Hani biliyorsun ya, dedi, bir şey vadetmiştin..

— Ne idi acaba?..

— Aaa!.. Ne çabuk unuttun?.. Geçen gün sana bir dükkânın camında göstermiştim...

Seyfi Bey bir kahkaha attı. Pirayeye dönerek:

— İstediği nedir biliyor musunuz? Dedi, bir mağazanın vitrininde bir Arap çocuk kuklası vardı.. Onu pek beğenmiş olacak ki bana göstererek «bak baba, ne güzel!» demişti. Ben de «eğer derslerine iyi çalışırsan alırım.» diye ağzımdan bir söz kaçırmıştım..

Sevinç babasının sözünü kesti:

— Alacaksın değil mi baba?.. Diye sızlandı.

— Onu bize vermezler ki yavrum..

— Neden?. Parasile değil mi?..

— Öyle amma çok para isterler...

— Sen istersen verirsin...

Seyfi Bey çocuğun saçlarını okşadı.

— Seni gidi yaramaz... Ah bu dilin olmasa!.. Dedi. Sonra gülerek ilâve etti:

— Pek âlâ.. yarın akşam Arap kuklayı getireceğimi vaadediyorum..

Sevinç babasının yanaklarını bir kaç kere öptükten sonra:

— Ben dadımın yanına gidiyorum, diyerek koştu ve salondan çıktı.

Piraye biran evvel gitmek için acele ediyordu. Gözucile onun harebire:

— Piraye Hanım.. diye seslendi.

Piraye derhal dönmüştü:

— Efendim.. bir şey mi istediniz?..

— Evet.. sizinle biraz görüşmek size bir teklifte bulunmak istiyorum...

Piraye kıpkırmızı olmuştu. Parmaklarına geçirmek için uğraştığı eldivenleri çıkararak bir ka çadım Seyfi beye yaklaştı:

— Buyrunuz efendim.. sizi dinliyorum, dedi.

— Evvelâ şuraya oturunuz lütfen!.

— Fakat efendim, treni kaçırmıyayım...

— Hayır!.. O kadar uzun değil!..

Kısa bir sükûttan sonra Seyfi Bey devam etti:

(Arkası var)

GÜNDEN GÜNE

Avukatlığın Bi... Tarifi

Yazan: ÜÇ YIL...

Dün hava güzeldi. So... ta tesadüf ettiğim bi... vukat dosta ufak bir gezinti... lif ettim. Ehemmiyetli bir iş... duğunu söyleyerek reddetti.

Ehemmiyetli iş arkad... öldürmekle maznun bir a... nin müdafaasını hazırlamak...

— Kanaatin nedir? de...

Hakikaten yapmış mı?

— Zannederim, dedi.

— O halde ne yapacaksın...

— Tabii yapmadığını is... çalışacağım. Olmazsa bir... hafifletici sebepler ileri sür... müekkilimi ipten kurtarm... gayret edeceğim.

— Temiz iş, dedim.

— Neden?

— İlmini inanmadığın bir... vanın isbatına harcıyorsun... nunu, mahkemeyi atlatmağa... lışıyorsun. İş ve mesleğin... dan daha temizi sağlık!

Avukat arkadaşım sadece... lümsedi ve devam etti:

— Yarınki müdafaada m... vaffak olamazsam bu adam... sacaklar. Fakat asılmasına y... saat kala mahkûmda bir h... lık, meselâ bir apandisit me... na çıkarsa devlet doktoru... hastaneye götürecek ve apa... sitinden kurtulmuş olarak d... ğacına avdetini temin için bi... ilmini harcayacak.

— Mugalatalarını müda... namene saklasan daha iyi e... sin.. Mahkemede değiliz. A... mızda konuşuyoruz.

— O halde dinle. Benim m... lekdaşlardan bazıları «biz... cak haklı olduğuna inandı... davayı kabul ederiz» derler... yüksek ruhlar dediklerini d... yapabiliyorlarsa kendilerini... rik etmek lâzım. Maamafih... pılmayacak bir şey de değil... Çünkü beğendiği müşteriyi... cih etmek avukatın hakkıdır... tekim bir dokotr da «ben a... vücudü âleme rahmet olan... babı fazileti tedavi ederim»... ye kalksa ona da kimse bir... diyemez.

Fakat ben avukatlığı b... anlamayorum. Fikrimi daha... anlaman için bir misal üze... konuşacağım. Katil müşt... kırk beş yaşlarında iptidaî... empülsif bir adamcağızdır... nun hakkındaki malûmatı b... Ömründe ilk defa mahkeme... düştüğü için bazı sabıkalılar... bi kanun ve mahkeme psiko... hakkında pratik bilgileri de y... tur. Şimdi farzet ki ben de... saiklerle aynı cinayeti işlemi... adamım ve bu anda seninle... sefe konuşacağıma o adam... ğızın yattığı hapisanede ya... muhakemeyi düşünüyorum... çumuzun aynı suç oluşu fa... yesine göre mahkeme kar... daki vaziyetimiz ne olacak... dersin?

— Kanun karşısında h... herkes müsavidir.

— Orası muhakkak. Ya... şu cihet te aynı derecede m... hakkak ki ben kanunun b... verdiği müdafaa haklarından... zamî istifade etmesini bileceğim... Cinayet biraz karanlık şa... içinde geçmiş bir cinayet o... ğu için aleyhimdeki delilleri b... ki cerhedeceğim. Tutturam... sam hafifletici sebepleri ileri... receğim. Bunları söylerken... bında ağlayacağım ve belki... kimlerime de gizlice gözle... kurulattıracağım. Neticede k... selâ dokuz sene hapisle k... geçiştireceğim. Ötekine ge... cahil ve iptidaî olduğu için... ha ilk suallerde kendini yak... tacak. Sonra kanunun ver... müdafaa haklarından istifade... mesini bilmiyecek. İyi konuş... sını bilmediği için cinayeti a... tırken kendini olduğundan d... meş'um, şeni ve antipatik g... terecek. Neticede de darağacı... boylayacak.

— !!!

— Ben kurtuldum yahut... ceza aldım. Çünkü Hukuk b... zunuyum; işin inceliklerini b... yorum. O gitti. Çünkü cahil... iptidaidir; bizzat kanunun v... diği müdafaa haklarını kullan... madı. Bu bir haksızlıktır. M... kemenin haksızlığı değil, b... başka şartlar içinde yaratılmış... yatın haksızlığı.

— !!!

— Şu halde ben onun da... mamile kanunî olan müdafaa... haklarını benim gibi kullan... mesini temin için hukukî bilg... rimi bedeli mukabilinde ona... ralıyorum. Onun için bir k... meslekdaşın daima hak ve ha... katin müdafii olmak gayretle... lüz...... bir taaffüf sayarım...

SİYASÎ İCMAL

Bulgaristan ve Mihver Devletleri

Yazan: M. H. ZAL

Komşu Bulgaristanda olup biten hâdiselerin hakikî manasını anlamak, bizim için daima bir ihtiyaçtır. Son zamanlarda Bulgar Başvekili profesör Filof Viyanaya gitti, geldi, dönüşte mühim nutuklar söyledi ve Bulgaristan eskisinden daha azimli bir yol tutmağa başladı...

Bütün bu hâdiselerin hikmeti acaba ne? Belgratta çıkan Vreme gazetesinin Berlin muhabirinden alıp neşrettiği bir mektup bu meseleyi aydınlatıyor.

Mektuptan anlayoruz ki Berlinde Bulgaristanın mihvere girmesine büyük ehemmiyet veriliyor. Geçenlerde Bulgarların Berline gelip misakı imzalayacakları olmuş, bitmiş bir vaka diye ilân edilmiş, fakat Bulgar devlet adamları «bir takım dahilî müşküllerden dolayı» bu işin geri bırakılmasında son saniyede ısrar etmişlerdi.

Almanlar işin arkasını bırakmamışlar, Bulgarlardan katî bir cevap istemişlerdir. Alman hükûmetinin mühim şahsiyetlerinden bir kaç kişi profesör Filof'la buluşmak ve kendisini mihver misakını imzaya davet etmek maksadile Berlinden Viyanaya gitmişlerdir. Bulgar hükûmeti, mihvere katılmayı kabul etmemeğe iptidadan karar vermiş olduğu için Viyana seyahatine resmî bir mahiyet vermekten çekinmiş ve bunu sıhhî bir sebeple yaptığını ileri sürmüştür.

Vreme gazetesinin muhabiri, mektubunda diyor ki:

«Bulgaristanın vaziyeti pek yakında katî surette belli olacak ve mihver devletlerile olan münasebetlerinin şekli anlaşılacaktır. Viyanada cereyan edecek müzakereler, Bulgaristanın harici siyasetine istikamet vermek bakımından mühim neticeler verecektir.»

Profesör Filof, Viyanada mihver misakını imza etmedikten başka dönüşte söylediği açık nutukla Bulgaristanın, mihver devletlerinin ve başka hiç bir devletin yedeğine katılmak niyetinde olmadığını ve Kralın etrafında tam bir birlik kurarak Bulgar istiklâlini tam manasile korumak azminde olduğunu ortaya koymuştur.

Bu halde, Bulgaristanın aldığı açık vaziyeti, Almanların Balkanlarda yaptığı son siyasî taarruzun akamete uğraması demektir. Almanların Bulgaristanı elde etmeği bu kadar istemelerine sebep, arkasından Yugoslavyayı iki yandan sıkıştırmak ve Balkanlara hâkim olmaktı. Amerikadan gelen yeni tazyik karşısında Almanya, büyük bir askeri bedel ödemeden Balkanlara ve Sovyet Rusyaya karşı emniyetini temin etmek ve bütün kuvvetini garba çevirebilmek ihtiyacını tabiî surette duymaktadır.

Halbuki Almanya için en doğru yol, istiklâline tam bir surette sahip Balkan memleketlerinin kendisi için de bir emniyet sahası teşkil ettiğini, onları hâkimiyet altına almaya çalışmaktan her suretle fayda değil, zarar göreceğini iptidadan kavramaktır. Yunanistanın misali, bir Balkan milletinin istiklâli namına neler yapmağa kadir olduğunu ortaya koymuştur. Halbuki İtalya, Yunanistanın istiklâline tecavüze kalkışmasaydı Yunanistan sıkı ve dürüst bitaraflık siyasetine aynı itina ile devam edip gidecektir.

Son haberler Romanyadaki Alman tahşitlerinin geniş bir şekil aldığını ve Almanların bir taraftan Balkanlara diğer taraftan Sovyet Rusyaya nazır bir sahada büyük ölçüde hazırlıklara giriştiklerini teyit etmiştir. Bu faaliyetin yukarıda söylediğimiz gibi en ziyade tethiş ve tazyik maksadına dayandığını tahmin etmek hata olmaz.

Yunan Beyaz Kitabından Seçme Parçalar

Bitaraflık Yok, Mihverin Ya Lehinde, Ya Aleyhinde Olmalı

İtalyanın bütün isnatlarını reddeden General Metaksas

3 temmuzda Kont Ciano torbadakî yüzü çıkarmağa başlamıştır. Yunan sefirini, İtalyan Hariciye Nezaretine çağırarak, gayet sert ve hiddetli bir tavırla demiştir ki:

— Sizi pek ağır bir mesele için çağırttım. Bundan korkunç neticeler çıkabilir. İngiliz harp gemilerinin bize hücum için Yunan liman ve karasularından istifade ettiğine dair elimde deliller vardır.

Bundan sonra muhtelif tarihlerde İngiliz gemi ve tayyarelerinin filân ve filân yerde İtalyanlara hücum ettiğine dair vakalar zikretmiştir. Sefir şu cevabı vermiştir:

— Bütün bu söylediklerniz İngiliz gemi ve tayyarelerinin hareket noktası Yunan liman ve karasuları olduğunu ispat etmez.

— Mantıkî deliller hakkında münakaşalara girişmenin zamanı geçmiştir. Zaten Almanların eline geçen Fransız vesikaları da bu bahsi aydınlatmıştır.

— Müphem imalarda bulunmak kâfi gelmez. Delil gösteriniz.

— Fransız vesikaları eski zamanlara aittir. Bu bahsi kapatalım. Fakat Yunanlıların İngilizlere yardım ettiğine dair ele geçen deliller bizde bir kanaat hasıl etmeğe kâfidir. Bunun manası Yunanistanın Almanya ve İtalya ile harbe sürüklenmesidir. Yunanistan için mihverin harbi kazandığını, eski usul ve hayallere nihayet vermek icap ettiğini ve iki taraflı oyun oynayamayacağını kavramak zamanı gelmiştir.

— Bu sözleri söylüyorsunuz, fakat Yunan hükûmetinin bitaraflık meselesine nekadar saygı gösterdiğini ve kendisini Almanya ve İtalya ile harbe sürükleyebilecek hiç bir harekette bulunmadığını siz de bilirsiniz. Delil göstermeden yaptığınız bu hücum, her türlü fena tefsirlere hak verdirecek yoldadır. Katî cevabımı hükûmetimle istişareden sonra vereceğim.»

Yunan sefiri, 4 temmuzda çektiği diğer bir telgrafta Kont Ciano'nun sözleri hakkında tefsirlere girişiyor ve diyor ki:

«Bunun üç izah tarzı vardır:

1 — İtalyanın bize tecavüz etmeğe zaten karar verdiği ve bunu mazeret aradığıdır. Sovyetler üç gün evvel Besarabya'yı işgal ettiğine göre İtalyanın Balkanlarda mesele çıkarmak istemiyeceği, bu faraziyeye cevap diye ileri sürülebilir. Fakat yalnız Yunanistana yapılacak bir tecavüzün fena ihtilâtlar uyandırmayacağının hesaba konulması pekâlâ mümkündür.

2 — Bizim mihver tarafına geçmemizi ve İngiltereye karşı deniz harbi için bizim üslerimizden istifade etmeği istemeleri.

3 — Yapılan teşebbüsün, İtalyan zayiatını mazur göstermek için İtalyan bahriyesi tarafından kaleme alınan raporların tesirile olması.

Herhalde dünkü teşebbüs, muayyen bazı hâdiselerden dolayı bir bitaraftan hesap istemek mahiyetini aşmaktadır. Öyle görünüyor ki: «Ya bizimle beraber, ya bize karşı...» diye dayatmak istiyorlar. Tarizlerin müphem olması, bizi: «Peki, ne istiyorsunuz?» diye sormaya mecbur etmek içindir.»

General Metaksas, 4 temmuz tarihli bir telgrafında İtalyanın bütün isnatlarını reddetmiş ve Yunanistanın büyük devletler arasındaki ihtilâfa karışmak niyetinde olmadığını, kendi sularından istifade için her iki tarafın yapacağı teşebbüse karşı duracağını ve Milo'da demirli olduğundan bahsedilen torpitoların da İngiliz değil, Yunanlı olduğunu bildirmiştir.

Kont Ciano'nun sefirin 5 temmuzda buna dair verdiği izahatı dinledikten sonra demiştir ki:

— Pekâlâ, ümit ederim ki istikbal Metaksas'ın sözlerini doğru çıkaracaktır. Fakat ben gene sizin sözünüzden ziyade elimizdeki vesikalara inanırım.

— Bunların neden ibaret olduğunu bilmedikçe nasıl cevep verebiliriz?

— Ben Yunanistanla harbin önüne geçmek için çok emek sarfettim, fakat bu emeklere mukabele görmedim.»

Kont Ciano 7 temmuzda Yunan sefirini tekrar kabul ettiği zaman Atinanın salonların, kulüplerinde ve umumiyetle Yunanlıların hususî muhaverelerinde İtalya aleyhine neler söylendiğinden haberi olduğunu ileri sürmüştür. Sefir de demiştir ki:

— Hususi muhaverelerde her türlü sözler söylenebilir. Fakat korkarım ki Atinadaki gözcüleriniz fazla gayret göstermek için size mübalâgalı raporlar veriyorlar.

Kont Ciano azametli bir tavırla şu cevabı vermiştir:

— Ben böyle raporlara aldırmıyorum. Yunanistanın niyetlerini bildiğimi ileri sürdüğüm zaman başka delillere dayanıyorum.

Sefir raporunun sonunda diyor ki: «Bu muhavereyi İtalyan devlet adamlarının zihniyetini göstermek için size bildiriyorum.»

Düşkünler Yurdu Meselesi

Gazeteciler Ne Diyorlar?

(Başı 1 incide)

Hüseyin Cahit Yalçın diyor ki:

— Bu teşebbüs yeni değildir. Çok eskidir. O vakit ben hattâ Akşamdan Akşama sütununda bunun için bir yazı da yazmıştım. Bunu, kimsenin muhtaç olmamasını temenni etmekle beraber, çok yerinde ve lüzumlu görürüm. Böyle bir yurt, sade sefaletten değil, kimsesizlikten dolayı da bakımsız kalan meslektaşlara bir alle kucağı olabilir. Yalnız teşebbüsün bu defa olsun başarılması ve sözde kalmaması pek ziyade şayanı arzudur. Bunu da çalışkan ve kadirşinas valimizin temin edeceklerine eminim.

★

Gazeteci ve romancı Nizamettin Nazif:

Vali evvelâ mütekait valiler için bir paviyon açsın, sonra muharrirleri düşünsün. Muharrir denen adam mücadele adamıdır. Mücadeleye giren adamın aç kalması zaman zaman mukadderdir. Hayatın bu ittiratsızlığıdır ki sanatın her şubesindeki mücahide bir şeyler yapmak ve yaratmak imkân ve hızını verir. Güzel sanat eseri adına açlık denilen felâket mücizesidir. Bu başkaları için bir felâkettir. Amma sanatkârın zaman zaman açlığa, sefalete uğraması lâzımdır. Sanatın selâmeti namına.

★

Gazeteci ve romancı Peyami Safa:

...tasavvur eskidir, arada bir canlanır ve mizah gazetelerine mevzu olur. Bir memleketin güzidelerile dilencileri arasındaki fark, böyle bir tasavvur üstünde biran bile ciddî konuşmamıza mânidir. İster ciddî, ister lâtife telâkki edilsin, hatırıma gelen ilk cevap şu: Darülâceze «acizler evi» demek olduğuna göre, oraya, güzidelerden evvel, on sekiz inkılâp yılındanberi İstanbula temiz, düzgün ve medenî bir şehir sîması vermekten âciz kalan Belediye âmirlerini, teknisyenlerini ve mütehassıslarını göndermek daha münasip olur!

★

Romancı ve Son Telgraf ve İkdam sahibi: Ethem İzzet Benice:

Belediyenin kararı iki cepheden eleştirilmelidir.

Vilâyetin hiç şüphe yok ki bu işte hüsnü niyeti vardır. Bu cihet takdire şayandır. İşin hazin olan tarafı muharrir ve matbuat mensubinini böyle bir akıbetin beklemesidir. Halbuki bir mütefekkirin sonu bu mu olmalıdır?..

Bilâkis muharriri servet ve refahın beklemesi lâzımdır. Ben bunun için teessür duyuyorum. Belediye bunu Darülâcezeden başka bir yerde yapamaz mı? Bu şekilde mütefekkirlere yapılacak yardım altında ayni ise de havası değişmiş olur.

Büyük Facianın Hikâyesi

Ümitsizliğe Yakın Bir Hasta

YAZAN:
Meşhur Fransız Muharriri
ANDRE MAUROİS

Artık Fransız muhacirler sokaklara dökülmüş, kaçıp kurtulmaya çalışıyorlardı

Fransadaki Alman casus teşkilâtı çok geniş ölçüde kurulmuştu. İnanılmıyacak kadar süratle vazife görüyordu. Herhangi bir Fransız veya İngiliz zabiti bir köye gelecek olsa daha yerleşmeye vakit bulmadan Alman bombardıman tayyareleri ufukta peyda oluyor ve o yer bombardımana uğrayordu.

Yıldırım harbi usulünü ilk düşünen mütehassıs İtalyan Generali Douhet olmuştur. İlk tatbikat Almanlar tarafından Lehistanda yapılmıştır.

Müstahkem mevkilerimiz dolayısile biz bunun Fransada tatbik edilemiyeceğini sanıyorduk. Fakat şimdiye kadar anlattığım muhtelif amiller Almanlara üstünlük temin ettiği gibi bizim eskidenberi hazırladığımız mevzileri terkederek Almanları Belçikada açıkta karşılamamız da işe tüy dikmiştir.

Cephede dolaştığım sırada felâketin başlıca sebeplerini görmüştüm. Bunların bazısına çare bulunacak olursa düşmanın o zamana kadar kolayca tatbik edebildiği bazı hareketleri güçleştirmek mümkün gibi görünüyordu. Derhal oturdum, Başvekil Reynaud'ya verilmek üzere bir muhtıra hazırladım. Tavsiye ettiğim tedbirler arasında bilhassa cephe gerisindeki yaşlı kumandanların yerine gençlerin geçmesi vardı. Sivil ahalinin kendi keyiflerine göre yollara dökülmesine mâni olmak icap ettiğini de ileri sürdüm.

Başvekilin bürosuna giderek projemi kendi elimle verdim. Reynaud, her taraftan gelen şikâyetlerle sarsılmış bir haldeydi. Vaziyetini görünce anladım ki muhtırama baş çeviren bile bulunmayacaktı. Başvekil, o sırada bana, güçlü, kuvvetli, fakat bu yeni darbelerden son derecede hırpalanmış bir boksör tesirini yaptı. Henüz ayakta durmakla beraber dizleri titriyordu. Son darbenin indirilmesine mâni olacak hali yoktu.

Kendisine sordum:

— Hiç te ümit yok mu?

Şu cevabı verdi:

— Hasta nekadar ağır olsa canı çıkıncaya kadar doktor, akrabasına ümit olduğunu söyler.

Bu sözleri söylerken yazı masasının başında ayakta duruyordu. Başını önüne eğmiş, ellerini cebine koymuştu.

Bundan sonra Başvekili hiç görmedim.

Ertesi gün askerî âmirlerimi aradım, buldum. Bunlar büsbütün ümidi kesmemişlerdi. Somme ve Aisne nehirleri boyunca kademe teşkil eden kıtalardan sitayişli bir lisanla bahsediyorlardı.

Bunların hikâyesine bakılırsa Veygand'ın planı fasılalı bir müdafaa hattı kurmak imiş. Alman tankların, mühim kuvvetlerin işgali altındaki Fransız mevzileri arasından geçirmeğe, fakat arkadan gelecek Alman topçu ve piyadesine karşı yolu kapatmağa karar vermiş.

Ne çare ki bu yeni mevzileri tutacak kuvvetlerimiz yoktu. En iyi fırkalarımızı şimalde kaybetmiştik. Yeni müdafaa hattımız, 10 mayıs tarihindeki hattımızdan kat kat seyrek kuvvetlerin muhafazası altında idi.

3 haziranda İngiliz İstihbarat Nazırı Duff Cooper Parise gelmişti. İki Fransız nazırile beraber beni öğle yemeğine çağırdılar. Ritz otelinde tam yemeğe oturduğumuz sırada alârm işareti verildi. İki yüz kırk Alman tayyaresinden mürekkep bir kuvvet Parisi bombardıman etmeğe gelmişti.

Garsonlar aldıkları talimat mucibince tabakları bıraktılar ve sığınaklara koştular. Nazırlar müşkül bir mevkide kaldılar. Garsonların arkasından koşup cesaretsizlik göstermek istemediler, diğer taraftan garsonların bıraktığı yemekleri tevzi etmeği de mevkilerinin şerefine yediremediler.

Nihayet boş tabaklarının önünde oturup top ateşinin kesilmesini beklemeğe karar verdiler. Alârm uzun sürdü. Bir aralık kâtiplerinden biri polis müdüründen malûmat istedi. Şu cevap geldi:

— Vaziyet pek fenadır. Alman bombaları Sitroen tayyare fabrikasının üstüne düşmüştür. Hava Nezareti yanıyor. Yüzlerce ölü vardır.

Bununla beraber Paris, bu bombardımandan dolayı yılmamıştı. Londrayı bombardıman etmek hususundaki tehditlerin İngiliz mukavemetini kırmayacağına o günkü müşahedelerim neticesinde kanaat getirdim.

Doktor Diyor ki:

UYKU BİR GIDADIR

Uykunun insan vücudü için gıda kadar lüzumlu olduğunda hiç şüphe yoktur. Bütün bir günün türlü türlü işleri ve didinmeleri ile yorulan vücudümüzü geceleri derin ve sakin bir uykunun temin ettiği sükûnet ve rahatlık sayesinde dinlendirmek mümkün olur. Uyku, vücut hücreleri arasında toplanan ve bedenimize zarar vermesi pek tabii bulunan birçok uzvi zehirlerin dışarıya atılmasına, vücudün yeniden kuvvet ve zindelik kazanmasına yardım eder. Bu bakımdan uykusuzluk, hekimlikte, vücudü yavaş yavaş zehirliyen, kuvvetten düşürüp hastalıklara kapı açan en mühim bir âmil sayılır. Hele vücutları büyümek ihtiyacında olan çocuklar ve gençlerde uyku, daha çok lüzumlu ve daha çok ehemmiyetlidir.

Uyku zamanının gece olması, belki de, derin bir sükûnet içinde ve dimağı tahriş edici tesirlerden uzak bir hava dahilinde uykunun daha sakin ve daha mükemmel olmasının temini mümkün bulunmasındandır. Dikkat hissinin kaybolması ve sükûnetin teessüsü uykuyu davet eder. Uykunun vücuda tam bir fayda temin edebilmesi için muntazam ve kâfi miktarda devamlı olması da şarttır. Gençler için uyku sekiz saatten aşağı olmamalıdır.

Küçük çocuklarda bu müddetin daha fazla olması iktiza eder. Uykunun azlığı gıdanın azlığı gibidir. Geceleri erken yatıp sabahları erken kalkmak sıhhati korumanın başta gelen kaidelerindendir. İyi uyumamış insanlar iyi çalışamazlar. Bunların vücutlarında kırıklık, halsizlik, başlarında ağrı, uğultu ve durgunluk vardır. İş görmiye istekleri yoktur.

Geceleri muayyen zamanlarda yatmıyanların uykuları intizamını kaybeder. Birçok kederli düşünceler, ruhi elem ve ıztıraplar uykuyu bozan, belli başlı sebeplerdir. İyi uyku uyumayı ve vücutlarının zindeliğini muhafaza etmeyi arzu edenler, uyku zamanı gelince bütün füzuli ve yersiz düşüncelere karşı ruhlarının bütün kapılarını kapamasını bilmelidirler.

Dr. Nuri Ergene

İlkmektep Başmuallimlerinin Toplantısı

İstanbul ilkmektep başmuallimleri dün Eminönü Halkevinde toplanarak mekteplerdeki kayıt işlerinin daha pratik bir hale getirilmesi hakkında hazırlanan rapor üzerine müzakerelerde bulunmuşlardır. Kayıt işlerinde kırtasiyeciliğin tamamen önüne geçilmesi kararlaştırılmıştır.

HİKÂYE

EVLÂDI İÇİN

İnce bir yağmur yağıyordu. Omuzlarındaki eski şalın altında titreyen genç kadın, bahçe kapısının çıngırağını çekti. Akşamın karanlığı içinde zayıf vücudü, zaptına muktedir olamadığı hıçkırıklarla sarsılıyordu.

Çok geçmeden kapı açıldı ve genç kadın titreyen bir sesle uşağa sordu:

— Muhtar Bey evdeler mi?..

— Evet efendim.. Şimdi geldi...

— Kendisini görebilir miyim?..

— Buyurunuz!..

Alındığı küçük odada, beş dakika bekledikten sonra, Muhtar Beyle karşı karşıya idi.

Bu adam uzun boylu, kır saçlı, kırk yaşlarında kadar bir erkekti. Fakat, yüzünde parlayan iki, siyah gözün, daima güler gibi duran bebeklerinde, şeytanî manalar seziliyordu.

Genç kadını mütehakkim ve müstehzi süzdükten sonra dedi ki:

— Buyurun.. Oturun efendim.. Ziyaretinizin beni ihya ettiğini söyliyebilirim.

Güzel olduğu kadar mahzun görünen solgun yüzün, belirsiz bir tebessümle kımıldadığı farkolundu:

— Sizi sadece rahatsız ettiğimden eminim. Lâkin, merhametinize güvenerek, büyük bir ricada bulunmaya geldim.

Muhatabı yazıhanesinin başına geçti. Yüzündeki o manalı tebessüm hiç eksilmeden:

— Dinliyorum... dedi.

— Biliyorsunuz ki, yarın muhakeme son kararı verecek.. Oğlum idam edilecek.. Fakat, onu kurtarabilirsiniz, bu cinayetin fâili o olmadığına dair elinizde deliller var...

Muhatabı omuzlarını kaldırır gibi bir hareket yaptı. Genç kadın devam etti:

— Size yalvarıyorum beyefendi.. Yavrumun hayatı elinizdedir.. Şimdiye kadar sükût etmenizin sebebini bilmiyorum.. Fakat, öyle zannediyorum ki, bilhassa sustunuz.. Niçin? Niçin sustunuz?..

— Sizi, karar gününün gecesinde karşımda bulmak için!..

— Ne demek istiyorsunuz?..

— Ooo!. Pek iyi anlaşırız Nüzhet!. Hâlâ inadda devam edecek misiniz?..

Genç kadın ürperdi. Yüzü büsbütün solmuştu. Muhtarın maksadını anlamamış gibi:

— Siz iyi bir insansınız, dedi. Merhamet edeceksiniz. Bakın nasıl yalvarıyorum?. Nasıl ıstırap çekiyorum?..

— Görüyorum.. Hepsini görüyorum. Güzel gözlerinizden süzülen bu sıcak yaşları, yüreğim parçalanarak seyrediyorum.. Size oğlunuzun hayatını vadedeceğim.. Fakat, yıllardanberi beklediğim o mesut vaadi dudaklarınız söylerse..

Nüzhet bir an düşündü. Karşısındakine nefretle bakıyordu.

— Hayır, dedi. Bu bahsi tazelemeyiniz.

— Düşününüz Nüzhet.. Herhalde kaybetmekten korktuğunuz şey, oğlunuz kadar kıymetli değildir...

— Susunuz rica ederim...

— Niçin susayım?. İkisinden birini tercih edeceksiniz.. Sizi nasıl sevdiğimi biliyorsunuz.. İstirabınıza bütün ruhumla iştirak ederim.. Fakat, siz de benim ıstırabımı biraz anlamalı değil misiniz?.

— Biçare bir kadının zayıf anından istifade etmek istiyorsunuz.. Muhtar Beyefendi; rica ederim merhamet ediniz.. Ve istediğiniz şeyin ehemmiyetini kendi gözünüzle değil, namuskâr bir annenin gözüyle ölçünüz!..

— Biliyorum ki, namuskârsınız.. Biliyorum ki, oğlunuzun ahmak babasına hiç ihanet etmediniz...

— Bir ölüyü böyle anmanızı istemem...

— Dinleyiniz Nüzhet!. Siz güzelsiniz.. Bütün kadınların fevkinde güzelsiniz.. Fakat, niçin bu eşsiz servetinizi böyle hırpani örtüler altında gizliyorsunuz?.. Bırakınız o servetten kıymet bilenler istifade etsinler!..

— Yalvarırım devam etmeyiniz.. Sizin ağzınızdan böyle âdi sözler işitmek istemiyorum.

— Ya ne istiyorsunuz?.. Gene feragate katlanmamı mı?.. Size malik olmak için, hiç bir zaman bu kadar yakın bir imkâna raslamamıştım.. Oğlunuzun selâmeti için benim olacaksınız.. Yoksa siz bilirsiniz...

Genç kadın, halının üstüne diz çökmüş, elleri yüzünde hıçkırıyordu.

Muhtar, ayağa kalkarak yanına geldi. Sarsılan zayıf omuzlarını tutarak:

— Ağlama!. dedi. Razı ol!.. Her iş yoluna girecek...

Hıçkıran bir ses kesik kesik cevap veriyordu:

— Hayır, hayır!. Merhamet ediniz.. Oğlumu kurtarınız.. İyiliğinizi unutmıyacağım.. Size daima şükrana medyun olacağım.. Fakat başka şey istemeyiniz...

— Muktedir değilim Nüzhet!. Bu fedakârlığa razı olmalısın.. Hem ne kaybedeceksin?.. Kim neden haberdar olacak?..

— Vicdanım yok mu?. Allah yok mu?...

— Bırak bu lâfları.. Âcizler, sırasında vicdanı ve Allahı unutabilirler.. Sen mecbursun.. Oğlunun felâketi karşısında aczinden titreyerek ayaklarıma kapanıyorsun.. Merhamet dileniyorsun.. Bütün bunlara ne lüzum var?. Bir kelime ile razı olduğunu söyle.. Bu yetişir...

Böyle diyerek genç kadının omuzlarını okşuyordu. Sonra ellerini tuttu. Onu külçe halinde bir kanapeye oturtarak devam etti:

— Bildiklerimin hepsini söyliyeceğim. Cevap ver. «Peki!» de..

Zavallı anne, tarif edilmez bir azabın pençesindeydi. Günahsız oğlunun masum hayali gözlerinin önünde duruyordu; bu büyük fedakârlığa katlanmamak, bu alçak adamın lâkaydisine tahammül etmek, ona haklı fakat beyhude bir ısrardan ibaret görünüyordu. Lâkin son bir gayret göstermek istedi. Muhtarın sert avuçları içinde duran ellerini çekti. Kendisini ısrarla seyreden gözlere yaşlı gözlerini kaldırarak:

— Istırabıma nihayet veriniz, dedi. Siz de evlât sahibisiniz.. Her şeyi nefsinizde ölçünüz.. Çektiğim azabı herhalde anlarsınız...

— Sen beni anlıyamadıktan sonra, ben niçin seni anlamıya çalışayım?.. Ben mecbur değilim; fakat sen mecbursun!..

Bir insan bundan fazla alçalamazdı. Genç kadın, bir hamlede ayağa kalktı ve haykırdı:

— Hayır!. Oğlum ölümü, lekelenmiş bir kadının evlâdı olarak yaşamaya tercih edecektir.. Senin olmıyacağım.. Vicdansız, alçak adam!...

Kapıya doğru yürüdü. Fakat sendeliyordu. Düşmemek için tutunacak yer ararken, kendini iki kuvvetli kol arasında buldu. Bundan gerisini bilmiyordu...

.....

Ertesi sabah, Ada vapurunun arka küpeştesine dayanmış bir kadın, sıkı bir yağmur altında, sathında habbecikler kovalaşan denize bakarak düşünüyordu. Aradasırada mendilini gözlerine götürüyor, bazan da tutamadığı bir şehikle hıçkırıyordu.

Sırtını döven yağmura aldırmıyan bu kadın Nüzhetti.

Ve o kadar dalmıştı ki gözleri kararıp denize düştü.

.....

Daha ertesi gün, gazeteler, idam kararı beklenirken beraet eden katilin muhakemesine ait tafsilâtı sütun sütun neşrediyordu.

Kerime Nadir

OKUYUCU MEKTUPLARI

Bir Okuyucumuz, Bize Açtığı Krediyi Hak Ettiğimizi Söylüyor

Başlığın Siyah Olmasını Ciddi ve Güzel Buluyor

Eski bir kariiniziın. (Vatan) ı gittikçe artan bir zevkle okuyorum. Makinenizin altı sayfayı kırmızı basmadığından dolayı lüzumsuz yere telâş ettiniz. Ben kendi hesabıma siyah rengi tercih ediyorum ve bir gazete başlığı için daha ciddi ve güzel buluyorum. Bütün dünya gazetelerinin başlığı siyahtır. Dostlarıma sordum. Çoğu benim fikrimdedir. Emin olunuz ki Türk karii başka memleket kariine benzemez. Burada heyecan ticareti sürekli şekilde yürümez. Bir gazetenin allığına, pullnğuna kapılanlar da çok değildir. Türk kairi bir gazetenin özüne, memleket meselelerini kavramak ve müdafaa etmek hususundaki iyi niyetine ve iktidarına bakar.

(Vatan) ın ilk sayıları, baskı, münderecat, hattâ fikir bakımından sizden beklemiye hakkımız olan ölçülere uygun değildir. Hele sizin bir takım büyük iddialarla ortaya çıkmış olmanız, gazetenin halini bütün bütün gülünç bir hale koyuyordu. Üstün bir gazete çıkaracak yerde mevcut gazetelerin birçoğundan geri idiniz.

Ben eskiden başka bir gazetenin tiryakisi olduğum için işin tabiisi (Vatan) ı bırakmak ve eski gazeteme dönmekti.

Kendi kendime dedim ki: Şunlara biraz kredi açayım. Bu kadar fena bir gazete çıkarmak için bu dar zamanda ortaya çıkmalarına ihtimal yok. Mutlaka vasıfsız hazırlamak, yazı ve idare takımını kurup ahenkle işletmek için beklemedikleri müşkülâtla karşılaşmışlardır. Eğer barometre iyi istikamete doğru inkişaf ederse kendilerine bağlı kalırım.»

Barometre biraz durgunluktan dolayı devamlı surette iyi bir surette inkişaf etti. Her günkü gazeteniz bir gün evvelinden daha az kusurlu, daha zengin, daha özlü çıkıyor. Her sayı, insanı düşündürüyor, meşgul ediyor, eğlendiriyor. Sonra da her birimizin zihnini meşgul eden memleket meselelerini, sizden umduğumuz medeni cesaretle, münakaşaya başlıyorsunuz.

Ben size artık itimat reyimi verdim. Kendi muhitimde (Vatan)ı dostlarıma tavsiye etmeyi iş edindim. Aman gayretlerinizi kesmeyiniz ve beni mahçup etmeyiniz.

Emekli Maliye memurlarından
A. N. S.

Davet

B. T. İstanbul Bölge başkanlığından:

Hakem Kurslarına Başlanıyor

941 yılının ilk hakem kursu 21/1/941 salı günü saat 18 de Bölge merkezinde açılacaktır. Devam etmek istediklerini bildiren arkadaşların yukarıda yazılı tarih ve saatte teşrifleri rica olunur.

Resmî Hakemleri Davet

Bölgemize bağlı bütün hakem ve hakem namzedi arkadaşların 20/1/941 pazartesi günü akşamı saat 18 de Bölge merkezinde yapılacak olan toplantıya gelmeleri ehemmiyetle tebliğ olunur.

BULMACA

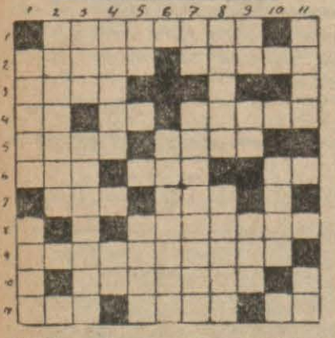

Soldan sağa: 1 — Bir masal kahramanı 2 — İhtiyat - İtikat 3 — İstirahat 4 — Çok değil - Aksi 5 — Nida - Yüze örtülen tül 6 — Musiki aleti - Edat 7 — Tamam - Yiyecek 8 — İlâve - Herkesin hakkını koruyan 9 — O kadar - Kira 10 — Öksürüğe iyidir 11 — Soy - Minarede okunan - Nota.

Yukarıdan aşağıya: 1 — Şiddetli - Kesmek için kullanılır bir alet 2 — Göze görünmeyi bilmek kudreti 3 — Ödemek - Karadenizde bir kaza merkezi 4 — Kadın ismi - Nida 5 — Eski bir harp aleti - İlâve et 6 — Bir seyyarenin etrafında dönen yıldız - Cüz'i 7 — Edat - Ne taraf - İşaret 8 — Abide - Yapışkan bir tatlı veya ilâç 9 — Edat - Edat - Ensiz 10 — Alâkalı 11 — Ondan dolayı - Nota.

DÜNKÜ BULMACANIN HALLİ

Soldan sağa: 1 — Şekavet 2 — Edebiyat - Hu 3 — Kiraz - Arka 4 — Epir - Bidar 5 — Madenci 6 — Eşek 7 — İş - Alık 8 — Kargaşalık 9 — Mail - Lisan 10 — Nail - Zavana 11 — Örf - Kına - İn.

Yukarıdan aşağıya: 1 — Şekerlik - Nö 2 — Edip - Şamar 3 — Kerime - Raif 4 — Avar - Şagil 5 — Vaz - Meial 6 — Et - Bakış - Zı 7 — Aid - Kalın 8 — Erdek - Liva 9 — Kan - Kısa 10 — Harc - Kani 11 — Şu - İri - Nan.

Kozan ve Köylerinde Radyo

Kozan (Vatan) — Kozan ve köyleri dünya havadislerinden her gün bol bol istifade ediyor. Kaza merkezinde ve köylerinde dâne kadar 25 radyo varken, bugün Koyunevi köyümüzün de aldığı bir radyo ile 26 radyo sahibi olmuştur.

Memnuniyetle öğrendiğime göre, zengin köylerimizden Bucak köyü de bir radyo almak niyetinde olduğu gibi köyün ortasından geçen büyük sudan istifade ederek köyün tenvirini ve radyoların çalıştırılmasını temin edecek ufak bir elektrik teşkilâtı kuracaklardır.

Dileriz ki; yerinde olan bu teşebbüs kuvveden fiile çıkarılsa da buna benzer köylerimize de örnek olsa. Kaza için iftihar edilir bir iştir.

Edirne treninde büfesizlik

Edirne (Hususi) — İstanbulla Edirne arasında gündüzleri karşılıklı olarak sefer eden trenlerdeki büfe servisi ihtiyacı tamamile karşılıyacak vaziyette olmamakla beraber iyi kötü devam ediyordu.

Son günlerde nedense bu servis te intizamını kaybetti. Nitekim birkaç gün evvel büfe servisine güvenerek yanına yiyecek almayı ihmal eden yolcular aç kalmışlardır. Alâkadarların nazarı dikkatini celbederiz.

Edirne (Hususi) — Edirneye bağlı Havas nahiye merkezile Çorluya bağlı Muratlı nahiye merkezinde belediye teşkilâtı yapılması Dahiliye Vekâletince uygun görüldüğünden hazırlıklara başlanmıştır.

Asırları sarsan bir Musiki...
Göz Kamaştıran bir İhtişam...
Hayatı neş'elendiren bir aşkdan yaratılan film:

AŞK SERENADI

Fransızca
Amerikanın Metropoliten Operasının en parlak Yıldızı
GRACE MOORE -
MELVYN DOUGLAS
Bugün
LALE
Sinemasında
Altın sesile musiki dünyasının ölmeyen Melodileri olan La Traviyatanın ateşini... Manon'un ıztırabını... Madam Butterfly'nin kederlerini... Marthanın ihtişamını yaşayacak olan bu hakiki şaheseri zevkle seyredeniz...
DİKKAT: Şimdiye kadar gelen Harp Jurnallarının en mühimmi.
Türkçe Paramunt Jurnal
Bugün saat 1 de tenzilâtlı matine

Sinema

Haftanın filimleri: Solda «Aşk Serenadı» ndan, sağda «940 Broadway Melodi» den sahneler

Hollywood'ta Vergi İşi

Maliye Memurları Yıldızların Sermayesine Değil, Kazançlarına Bakıyorlar

Her sene bütün Hollywood'u bir baş ağrısı salgını kasar kavurur ve bu bir ay müddetle devam eder, uzar, gider. Allah Allah diyeceksiniz, baş ağrısının da salgın bir hal aldığını ilk defa duyuyorum. Evet Hollywood'da her sene, o bir ay içinde bütün eczahaneler eski asprin stoklarını hep satarlar da yine ihtiyacı karşılıyamazlar. Çünkü bu ay gelir ve kazanç üzerine beyanname hazırlama ve vergi tesbiti ayıdır. Dünyanın her tarafında bu vergi tesbiti işi başları zora sokan bir iştir. Fakat Hollywood ile hiçbir yer mukayese edilemez. Çünkü orada en akla hayale gelmiyecek tenziller vardır. Onları bulup, saf kazancı ortaya çıkarmak meseledir.

Bazan alelâde bir elbise, iş elbisesi sayılır. Fakat bazan da sayılmaz. Bazan sarışın bir artistin esmer bir artist olabilmesi için yapılan bütün masraflar kazançtan tenzil edilir de meselâ burnunun şeklini değiştirmek için döküp saçılan paralar şahsî masraf addolunur. Bir sinema kumpanyasile olan kontratı fesh için avukata verilen ücret tenzil ettirilebilir de nikâh feshi için yapılan bütün masraflar kendine aittir. Fakat eğer eşinden sırf ismini reklâm için ayrılıyorsa o zaman iş başkalaşır ve masraf yekûnu vergiye tâbi değildir.

Hallerine şükredip bin kere Allaha hamdedecekken belki artistlerin göz kamaştıran kazançlarına imrenen işçiler vardır. Bir artist kazancının yüzde onunu mutavassıtlara yedirir, makiyaj susu busu bütçesini adamakıllı oyar ve üç dört günde bir ismînin unutulmaması için suvareler vermek mecburiyetindedir. Vergi ayında herhangi bir işçi beyannamesini kendini fazla yormadan yapabilir. Fakat o imrendiği artistin kendi kendine işin içinden sıyrılabilmesine imkân yoktur. Bu ağır yükün altından kalkabilmek için işten anlıyan bir adama müracaat eder. O, yalnız Hollywood'a mahsus olan tenzilât listesini ezbere almış, bunda mütehassıs olmuş bir adamdır. En doğrusu, en sağlam ve en elverişli beyannameyi tanzim etmekte usta kesilmiştir. Aktörlerden, sahne vazılarından, muharrirlerden birçok müşterisi olan bu mütehassıslardan biri «bu iş kadar karışık iş yoktur» diyor, meselâ giyim kısmını ele alalım. Bir aktör filim icabı kaç kat elbise yaptırırsa yaptırsın, bunlar sonradan şehirde giyilebilecek elbiseler ise bütün masraf şahsî addolunur, fakat eğer bir Kovboy elbisesi yaptırırsa, tabanca ve atının eğerine varıncıya kadar bütün teferruatı dahil olmak üzere tenzilât listesine kaydolunur. Sonradan, aktör bu elbiseyi, sayfiye evinde, at üzerinde istediği gibi kullansın.

Jackie Cooper son defa sarışın yapıldığı zaman bütün masrafı tenzil edilmiştir. Fakat kendisine bir reklâm seyahati yaptırıldığı zaman Jackie küçük olduğundan büyük annesi de onunla gitmek mecburiyetinde kalmıştı. Jackie'nin bütün masrafı listeye konduğu halde büyük annesinin hiçbir masrafı nazarı itibara alınmamıştır.

Diğer bir aktör 29 kişilik bir ailenin kazanan tek uzvu olduğunun senede 11.000 doların vergiden hariç tutulmasını temin edebilmiştir.

Muharrirlere gelince onların tenzilât listesinde «mevzuu hazırlamak» ismile akla gelmedik şeylere tesadüf edilebilir. Meselâ örf ve âdatı yerinde tetkik etmek üzere Honolulu'ya seyahat.. bir kütüphane dolduracak kadar kitap.. ve bunlara benzer nice şeyler..

Sahne vâzılarının daha garip masrafları var. Verdikleri bütün ziyafetler, gazetecilere yapılan davetler, şuna buna verilen küçük ve büyük hediyeler.. tabii ve mantıki olan bütün masrafları beyannameden hariç tutan kanun maddesi bütün bu gibi şeyleri tabii ve mantıki telâkki ediyor; çünkü bunlardan kaçman sahne vâzıları bir daha kendilerine işçi ve yardımcı bulamamak gibi büyük bir tehlikeye maruzdurlar.

Reklâm uğruna yapılan bütün masraflar da tabii tenzilâta tâbidir. Ve reklâm için neler yapılmaz? İsmi dedikoduya karışan bir artist ağızdan ağıza, kulaktan kulağa şöhretini yaymış olacağından, en belli başlı reklâm, dedikodu mevzuları yaratabilmektedir. Artistler evlenirler, boşanırlar, birbirlerile dolaşırlar, sırf reklâm olsun diye. Bir artist dedikodu mevzuu olabilmek için genç bir kadınla sık sık lokantalarda, yarışlarda görünür, şık mağazaları, tanınmış atölyeleri beraber dolaşırlar, alış verişler yaparlar. Her türlü masraflar reklâm uğruna olduğu için tenzilâta tâbidir.

İşte Hollywood'un maliye bakımından bazı hususiyetleri. Birçok imtiyaza sahip olmakla beraber senede 350.000 dolar geliri olan bir sermayedar ile senede aynı miktar para kazanan bir sinema mensubu arasında mukayese yapılırsa zararlı çıkacak yine ikincisidir. 350.000 dolar getirecek olan 10.000.000 dolar sermaye her zaman için yine o sermaye kalabilir. Fakat bir de artistin vaziyetini gözönünde tutalım. Onun her sene sermayesinden (yani yüzü, sesi, şöhretinden) yüzde on nisbetinde bir kayıbı vardır. Ne çare ki, maliye memurları sermaye miktarını değil yalnız senelik safi kazancı tetkik ederek vergi alıyorlar.

Çocuk Tiyatrosu

Bir Varmış, Bir Yokmuş...

Bir kadının iki güzel kızı, Karaçalı çağırdıkları, bir de üvey kızı varmış. Bu üvey kızını hep hırpalar ve pataklarmış. Padişahın oğlu evlenecekmiş. Bütün beldenin kızlarını sarayına davet ederek onların oyunlarını seyredecek ve içlerinden beyendiğini kendine eş alacakmış. Kadın, üvey kızının «ne olur, ben de eğlenceyi göreyim» diye yalvarmalarına karşı aldırmayıp, iki güzel kızını saraya alıp götürmüş. Karaçalıyı evin işlerini görmek ve bir torba mercimeği ayıklamak için bırakmış. Karaçalı yanık yanık şarkı söyleyip etrafında çıtırdı yapan sıçanlara dert yanarken, kapıyı biri vurmuş. Karaçalı kapıyı açmış. Çirkin, yaralı yüzlü bir kocakarı içeri girmiş. Her yerden kovulduğunu söyliyen bu kocakarıyı Karaçalı iyi karşılamış. Meğer kocakarı peri imiş. Onu güzel bir kız yaparak padişahın oğlunun evine göndermiş. O ana kadar kadının iki güzel kızından hiçbirini beğenmiyen oğlan sonradan gelen kızı görür görmez vurulmuş. Padişahın oğlu orada bulunan bütün kızları bahçeye göndererek, onunla yalnız kalmış. Rüyalarında da birbirlerini görmüş olduklarını söylemişler. Padişahın oğlu rüyadaki gibi ona kendi eliyle şerbet sunmak istediği anda kız ortadan kaybolmuş. Çünkü peri kızı öyle tenbih etmiş. Fakat terliğinin biri orada kalmış. Padişahın oğlu yanıp tutuşmıya başlamış. Kızı bulamıyormuş. Bütün beldenin ahalisi bir meydanda toplanmış. İşte burada kimsenin ayağına gelmiyen küçük terlik yine güzel bir halde meydana gelen Karaçalının ayağına uymuş. Ve padişahın oğlu onu almış. Onlar erdi muradına...

Kısaca anlattığım bu masalı bir çocuk zevkle dinler. Hele masalda anlatılanı gözünün önünde gördüğü zaman ondaki heyecanı seyreyleyiniz. İnsan sahneyi bırakıp çocuklara bakmak istiyor. Mebrure Sami tarafından tiyatro eseri haline konan bu masal çocukların tabına uygundur. Renkli dekor ve kostümlerle onlara bir hayal âlemi yaşattırılıyor. Bu masal çocuklar için bir melodram da sayılabilir. Ben bile Karaçalıya acımıya başlamıştım. Sonra önümdeki çocukları görerek, oyunun benim için olmadığını hatırladım.

Karaçalıyı bir torba mercimeği ayıklamak üzere evde bıraktıkları zaman derdini bir şarkı ile sahnenin önüne gelerek anlattı. Karaçalının bu şarkıyı mercimeği ayıklarken söylemesi daha yerinde ve tabii olur.

Padişahın oğlu rolünü bir kız artist yapıyordu. Galiba erkek bulunamamıştı. Her nedense; arka sıralarda on iki yaşlarını aşmış görünen kızlar perde arasında «saçma» diye bu hali tenkit ettiklerini duydum. Galiba hoşlarına gitmemişti.

Şehir tiyatrosu artistlerine beden hareketleri yaptıracak bir salon ve muallim temin etmelidir. Kız artistlerinde bile vücutler işlenmemiş, tabii bir halde. Padişahın oğlunun sarayında yaptıkları ritmik danslar pek çiğdir.

Eserin bazı yerlerinde çocukların anlıyamıyacağı «edebiyat» yapılmış. Meselâ Karaçalı ihtiyar kıyafetindeki peri kızına »içi yaralı, ufunetlilere acırım» diyor. Tabii çocuk anlamadığını anlamak için vakit sarfedecek halde değildir.

Oyun esnasında salonda çıt yoktur. Yalnız perde aralarında çocukları susturmak, rahat durdurmak için tiyatro memurlarının, mubassırlar gibi dolaştıklarını görürsünüz.

Yusuf Ahıskalı

SUMER Sinemasında
İMPERİO ARGENTİNA ye rekabet eden İspanyol muğanniyesi
ESTRELLİTA CASTRO
ROSİNİNİN Meşhur Operasından İspanyolca sözlü ve şarkılı
SEVİL BERBERİ
Güzel ve Harika filminde Dans ediyor ve şarkı söylüyor.
Bugün saat 1 de tenzilâtlı matine

BÜTÜN MATBUATIMIZIN MÜTTEFİKAN Yazdıkları gibi
TÜRK FİLİMCİLİĞİNİN ZAFER TACI OLAN
KAHVECİ GÜZELİ
İPEK ve SARAY
İZMİRDE ELHAMRA
Sinemalarında
Büyük muvaffakıyetlerle
Devam Ediyor
Bugün saat 1 de tenzilâtlı matine

Meçhul Kahramanlar Serisinden : 6

Baltaköylü Gülsüm Ninenin Hıtabı

Kahraman Ninenin Yüreğinden Kopan Birkaç Söz, Bütün Kadınları Savaş Meydanına Koşturdu

1335 yılı haziranının yirmi sekizinci sabahı idi. Tanyeri henüz ağarmamıştı. Mendires köprüsü başında ve gök kubbe altında geceliyen elli yedinci fırkanın kahraman zabit ve erleri, hafif hafif esen sabah meltemînin tatlı serinliğinde zafer rüyaları ile süslenen uykularından hafif ve seyrek makinelitüfek takırdıları ile uyanmışlardı. Ilık toprakların üzerinde uzanan yorgun vücutler silkinerek doğrulurken, mahmur gözler istifhamlı bakışlarla birbirlerine takılmış, biraz sonra da, seslerin geldiği istikametlere dikilip kalmıştı.

Aydın ovası yine o sabah, erkekten sakınan utangaç bir köylü kızı edası ile, henüz doğan güneşin ılıklığı altında Mendires nehrinin pıskürdüğü buharın, kalın bir tüle benziyen şeffaf sisterine, bürünmüştü. Sanki, sataşkan bir çapkının sinsi ve sessiz yürüyüş ile gizlene gizlene ilerliyenleri o da görmüş de çekinmiş ve örtünmüştü.

İşgalciler, Aydın kasabasını da kolayca ele geçirmenin verdiği şımarıkça bir cüretle, Mendires köprüsü başına doğru bir yürüyüş arzusuna kapılmışlar, kurt dumanlı havayı sever, sözüne uyarak sisten istifadeye kalkışmışlardı. Serbest serbet açılıp yayılmışlar, fırkanın, köprü ilerisinde bulunan setir kuvvetlerine taarruza başlamışlardı.

Kumandan, harp emrini vermiş, istirahatte bulunan nizamiye kuvvetleri ve gönüllü zeybek müfrezeleri silâh başına etmişti. Biraz sonra, mülâzim Kadri Beyin kumandasındaki millî müfreze, Gölhisar köyünden gelen Yürük Ali efe ve arkadaşları ile kuvvetlendirilen kıtalarımız, hep birlikte salgıncıların üzerine yüklenmişti.

Başlıyan mukabil taarruzumuz, her zamanki şiddet ve hırçın sürati ile devam ve lehimize inkişaf etmiş, mukabil kuvvetler adım adım ve tabiatı ile telefat vererek nihayet, (Tellidede) ve (Telsiztelgraf) sırtlarında evvelce ihtiyaten hazırladıkları müstahkem mevzilere çekilmişlerdi. Savaş, artık gergi gibi kızışmıştı. Müdafiler, gerçekten görülmemiş bir inat ve intizam ile mukavemet gösteriyor, müfrezelerimize ateş püskürüyorlardı. Fakat, gügreyen erlerimiz, kahraman efelerimiz, yiğit zeybeklerimiz ve hele arslan zabitlerimiz yağan kurşunlara, bir yağmur kadar da ehemmiyet vermiyor, kademe kademe ilerliyorlardı.

O sırada, mukabil tarafı büsbütün sarsmak, mevzilerinden biran evvel çıkarıp atmak ve Aydına doğru hemen sokulup sarkmak için, fırka kumandanı, bir nizamiye müfrezesini ve Aydın mücadele ve muharebelerinde gösterdikleri harikulâde şecaat ve ifa ettikleri fevkalâde hizmetleri ile büyük bir şöhret ve şeref kazanan birinci mülâzim Şerafeddin Beyin kumandasındaki makinelitüfek bölüğünü de ileri sürmüştü.

Aydın ovasını yakıp kavuran kızgın bir güneşin altında devam etmekte olan bu yaman savaş, ileri sürülen bu kuvvet de alabildiğine alevlendirmişti. Biraz sonra, Denizli polis komiserliğinden istifa ile memuriyeti gibi canını da yurdun halâsına nezreden Ödemişli Hamdi Ef. ile, Denizlinin yılmaz babayiğitleri de harp sahasına yetişmiş, zaten lehimize cereyan eden savaşın şiddeti de şekli gibi değişmişti.

Tam bu esnalarda, bu kanlı savaşı sabahtanberi takip ve sarsılmaz bir ümit ve iman ile seyretmekte, müfrezelerimize Tanrıdan nusret ve muvaffakıyet dilemekte olan Baltaköy kadınları arasında, ansızın telâşlı bir kaynaşma, ardından da heyecanlı bir haykırışma oldu.

Kahraman milletimizin bu dişi arslanları, Türk ana, kız ve gelinleri sabahtanberi şahidi oldukları bu kanlı savaşın karşısında, cihan harbinde Irak, Filistin, Kafkas, Romanya, Galiçya, Çanakkale cephelerinde kanlarını döktükleri topraklara karışan evlâtlarını, kardeşlerini, kocalarını hatırlıyor, isimlerini yürekleri sızlıyarak, gözleri yaşararak rahmetle anıyorlardı.

İşte, bu yanık yürekli analardan biri, «Baltaköy» lü Gülsüm nine, o gün döktüğü göz yaşları ile ıslanan çevresini etrafındakilere sallamış ve yaralı bir kaplan gibi bağırmıştı:

— Ne duruyorsunuz be kızlar, bacılar. Erkeklerimiz, hırçın düşmanın bu yaman ateşi, kızgın güneşin bu yavuz sıcağı altında Türklüğümüzün, müslümanlığımızın şeref ve selâmeti uğruna boğuşurlarken, bizlere burnuçıkta dinlemek yakışır mı?.. Hadi kalkın hele. Birer testi su, birer çömlek ayran, birer çanak yoğurt ile birer çıkın somun iletelim yiğitlere.

Bu candan hıtap, oradaki anaları, nineleri, bacıları, gelinleri hep coşturmuş, köye doğru koşturmuştu. Aradan on dakika bile geçmemişti. Testileri omuzlıyan, çömleklerini kapan, çıkınlarını koltuklıyan köy kadınları, yuvalarından hırsla fırlıyan gözleri dönük, yeleleri dik arslanlar gibi savaş meydanına koşmuşlardı. Türk yurdunun, Türk istiklâl ve şerefinin fedakâr koruyucularına, yalnız su ve ayranla yiyecek değil, aynı zamanda kuvvet, gayret de dağıtıp saçmışlardır. Onların bu cesur savaşçıları, saflar arasında zafer müjdeliyen perîler gibi dolaşışları müdafilerin sarsılan manevi kuvvetlerini büsbütün kırmış, hırpalamıştı

Erler, zeybekler uğultulu bir dalga halinde düşman siperleri üzerine yüklenirken, bizim Gülsüm nine de elinden testisini attı, göğe doğru bakıp gülümsiye gülümsiye can veren azîz bir şehidin süngülü tüfeğini kaptı ve düşman siperleri üzerine atılan kahramanlara katıldı.

Akşam olmuş, güneş korlaşmış, kızılaşmış bir ateş yığını halinde nefti bulutlar arasına sokuluyordu. Kahraman Gülsüm nine de elini, dört kurşunla delinen göğsü üzerine koydu, acı acı soluyor, her soluyuşunda gülerin yüzü soluyor ve dudaklarından kızıl ve köpüklü kanlar sızıyordu. Morlaşan dudakları kıpırdıyor ve şu sözleri fısıldıyordu:

— Çok şükür Rabbime. Yurdumu selâmete, beni de şehit babama, şehit kocama, şehit yavrularıma kavuşturuyor.

Radyo

Bugünkü Program

8.00 Program, 8.03 Ajans haberleri, 8.18 Hafif program (Pl.) 8.45/9.00 Ev kadını - Yemek listesi.

13.30 Program, 13.33 Müzik: Türkçe plâklar, 13.50 Ajans haberleri, 14.05 Türkçe plâklar programının devamı, 14.20 Riyaseticümhur bandosu, 15.00 Sinema orgu (Pl.), 15.30 Müzik: Ankara Devlet konservatuvarından naklen neşriyat. Riyaseticümhur Filarmonik orkestrasının konseri.

18.00 Program, 18.03 Radyo caz orkestrası, 18.40 Türk müziğinden folklor örnekleri, 19.00 Konuşma, 19.15 Zeybek oyun havaları, 19.30 Ajans haberleri, 20.15 Radyo gazetesi, 20.45 Şarkı ve türküler, 21.15 Konuşma, 21.30 Radyo salon orkestrası, 22.30 Ajans haberleri, 22.50 Konuşma (İngilizce - yalnız kısa kısa dalga postasile), 22.50 Cazband (Pl.) 23.25/23.30 Kapanış.

Kongreye Davet

Fener Yılmaz Bozkurt spor kulübü başkanlığından:

22/1/941 çarşamba günü C. H. Partisi binasında fevkalâde kongre yapılacağından bilûmum üyelerin teşriflerini rica ederim.

SORUNUZ SÖYLİYELİM

BİZDE DUBLAJ

Bay L. M. Taşpınar soruyor: Mari Antuanet, Manoniesko, Madam Hayganuş filimlerini kim duble etmiştir? Duble edenin tiyatro ile alâkası var mıdır? Dublaj nasıl yapılır?

CEVAP: İsmi geçen üç filmi B. Ferdinin hemşiresi Bayan Adalet duble etmiştir. Kendisinin tiyatro ile hiç alâkası yoktur. Şehir tiyatrosundan Nevin Akkaya, Nevin dublajda stüdyomuzun kıymetli Süval, Nezihe, Hadi Güney gibi unsurları da bu işlerde muvaffakıyetle çalışıyorlar. Bizde dublaj hakkında daha geniş malûmatı bugünlerde gazetemizin sinema sütunlarında bir reportaj halinde bulacaksınız.

Akdenizin Ehemmiyeti

— 2 —

Yazan:
Hüsamettin ÜLSEL
Eski Bahriye Müsteşarı

911 - 940 arasında İtalyan emelleri, Akdeniz siyasetinde «yalnızlığı» istihdaf ediyordu. Tarihin bu faslı mümkün süratle kapatılmış ve Mussolini'nin «bizim denizimiz» diye ilân ve iddia ettği füzulî «övünme» sinin nekadar beyhude olduğu gösterilmiştir.

Son beş ayın hâdiseleri, İtalyanın, Akdenizdeki genişlemesine rağmen İngiliz deniz kuvvetleri faikiyetini göstermiş ve bu faikiyet, Yunanistan ve diğer memleketlere yapılan yardımlar için hayatî bir ehemmiyeti haiz deniz yollarının açık kalması imkânını temin etmiştir. Sevkulceyşî bakımdan İtalyanın elindeki noktalar çok zayıftır. İtalya hâkimiyeti altındaki çok dağınık ve müdafaasız olan topraklar arasındaki muvasala yollarını temin edebilmek için çok kuvvetli bir devletin kaynakları kadar vâsi sahalara, irtibatı muhafaza edecek kadar kuvvetlere malik bulunması icap ederdi.

Hâdisat bu noktai nazarı teyit edici neticeler vermektedir. Akdenizde hâkimiyetin bütün şümul ve manasını takdir eden İngiltere bu denizin bir parçası olan Adalar denizinde de siyasî kudretini takviye etmeğe çalıştı.

İngiltere, asırların verdiği tecrübe derslerinin neticesi olarak aynı gayelere, aynı hedeflere göz dikmiş olan muhtelif devletleri siyasî inceliklerile kendine bağlamak zekâ ve kudretini her zaman göstermiştir. Bu maksatla Adalar denizinde kuvvetli bir Yunan devletinin bulunmasını arzu ediyordu.

İngilterenin İtalyanlar ve Yunanlılarla yapmış olduğu 917 nisan anlaşmalarında da aynı gayeyi takip ettiği görülmektedir.

İngilterenin İtalyan kurtuluş mücadelesindeki büyük müzahereti çok tabiîdir ki İtalyan milletinin kalbinde derin minnettarlık ve merbutiyet hislerini uyandırmıştır. Bir devletin umumî siyasetinde en evvel nazarı dikkate alınacak şeyin devleti doğuran milletin menfaat ve emelleri hâkim olduğuna göre İtalyanın İngiltere aleyhine hareketi hiç tasavvur edilmiyordu. Ve Akdenizde İtalyanın kuvvetli bir deniz filosuna sahip olması İngiltereyi daha ziyade kuvvetli bir mevkie çıkarıyordu.

İngiltere karşısında daima göreceğini bildiği Alman kudretinin zararsız bir halde kalması için Akdeniz haricinde kendi filosunun daha müessir ve daha hâkim bir vaziyette bulunmasını da kazanmış oluyordu.

Fakat hisse dayanan diktatör idaresinin İtalyada kurulmuş olması ve yavaş yavaş İngiltere siyasetine aykırı hareket etmeğe başlaması İngilterede İtalya için endişeli nazarlar belirmesine sebebiyet verdi.

Almanyada Hindenburg'un son zamanlarında gittikçe kuvvet kazanmakta olan Hitler'in iktidar mevkiini eline geçireceği artık inkâr edilmez bir hale gelmişti.

Hindenburg'un ölümü, bu kudretin daha süratle Hitler'in eline geçmesine yardım etti. Hitler, artık Almanyanın yeni idaresini kurmuştu.

İngilizlerin meşhur bir ata sözü vardır. (Aynı cinsten olan ve tüyleri birbirine benzeyen kuşlar bir sürü teşkil ederler). Artık iki başın bir sürü içinde yaşaması lâzımdı. Biri umumî Cihan Harbindeki kaybettiklerini telâfi şeklinde harekete geçti. Diğeri mazi-

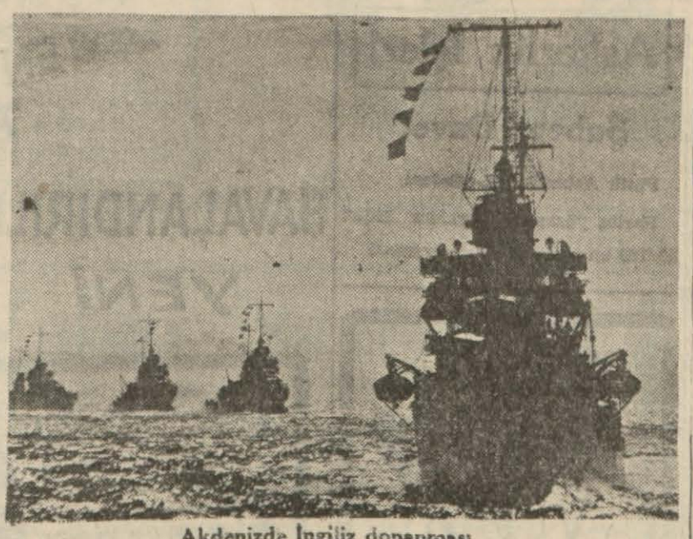

Akdenizde İngiliz donanması

ye karışmış büyük Roma İmparatorluğunu yeniden canlandırmak istiyordu. Kendisinde Mesihî bir kuvvet görüyordu. Tabiî bunlar bir gün çarpışacaklardı.

Hitler ilâhî bir kuvvetin mümessili olduğunu bağıra bağıra söylüyor, Mussolini Mesihî muciziler yaratacağını durmadan ilân ediyordu. İlk olarak içinde bulundukları demir çemberi yıkmak hadefine doğru yürümek lâzımdı.

Biri zaman zaman aynı ırktan olduklarını ileri sürerek Fransızları kazanmak istiyor. Diğeri İtalyanların Fransızlarla birleşerek İngiltereyi yıkmağa çalıştığını (İntellicens Servis) kâri bir sadakatle söyliyerek İngiltereyi Fransadan ayırmaya çalışıyor. Cemile gösteriyor. Deniz kuvvetlerini arttırmak hususunda müsaade almak maksadını takip ediyordu.

İngiltere Akdenizde (Fransız - İtalyan) deniz kuvvetlerinin birleşmesi ihtimalini düşünerek Fransayı, kendi filosunun daha mühim bir parçasını Şimal denizinde bulundurmak mecburiyeti içine koymak için, Almanyanın kâfi deniz kuvvetine malik olmasını kabul ve bu suretle Fransayı tekrar kendine celbetmek siyasetini güdüyordu.

Bir taraftan Almanyanın teslihatını arttırması, diğer taraftan İtalyanın Habeş harekâtını muvaffakiyetle başarması başkalarının kendilerine iltihakını temin edecek, itiraz götürmez, kuvvetlere malik oldukları kanaatini veriyor. Ve bu suretle ikinci dünya harbi meydana çıkıyordu.

Harp, beş ay zarfında İtalya üzerindeki ağırlığını gösterdi. Almanya şimalde muvaffakiyetli hareketlerile Fransayı harp haricine atınca İtalya «daima muzaffer tarafta kalmak» siyasetinin kendine ilham ettiği sürat ve dikkatle Fransaya harp açtı.

Artık Akdenizde İtalyan kuvvetini süratle mağlûp edecek müttefik filosu parçalanmıştı. Ve İtalyan filosu Akdenizde, iyi ellerde olmak şartile müessir bir unsur olabilirdi.

Fakat her ihtimali dikkat gözile takip eden İngiltere, Almanya ile harp başladığı zamandanberi Almanyanın müessisr deniz kuvvetlerini tahrip etmek çarelerini aradı ve buldu. Bu suretle Şimal denizinde deniz kuvveti bakımından endişesiz kalan İngiltere deniz kuvvetinin bir kısmını istediği anda Akdenize götürmek imkânını kazandı.

İtalyan filosunu ve onunla birleşmesi muhtemel olan Fransız filosunun kuvvetli unsurlarını daima tehdidi altında bulunduracak kadar kuvvetli bir İngiliz filosu Akdenizde faaliyete geçti. Ve süratle Fransız filosunu zararsız bir hale koydu. İtalyan filosunun limanlarda kapalı kalmasına rağmen onu da zararsız bir hale koyacak çareleri buldu.

Şimdi İngiltere Akdenizde hâkim kuvvete sahiptir. Fakat sulhun akdinden sonra İngiltere elindeki deniz kuvvetini diğer mıntakalara alarak kullanabilmesi için Akdenizde kendisine müttefik olan devletler elinde kâfi kuvvette donanma görmesini arzu edeceğini tabiî telâkki etmek icap eder.

Bu müttefik devletler Türkiye ve Yunanistandır. Yunanistanın büyük bir deniz kuvvetine sahip olması İngiltere için şarkî Akdenizde kâfi ve katî bir emniyet vidası olamaz.

Yunanistanın elinde şarkî Akdenizde deniz yuvaları yoktur. Yunan sahilleri buralardan çok uzaktır.

Halbuki Türkiye Anadolunun coğrafî vaziyeti itibarile Orta Şarka hâkimdir. Anadolu sahillerinin çok olan deniz yuvalarından istifade ederek şarkî Akdenizi endişesiz bekleyebilecek bir vaziyettedir. İngiltere Türkiyenin deniz kuvveti noktasından yükselmesini memnuniyetle görecek ve Türkiyeye bunun için büyük yardımlarda bulunacaktır. Akdenizde ve Karadenizde uzun devam etmesi istenilen sulh ancak bu suretle elde edilmiş olacaktır.

Mütecavizler Karşısında Amerika

(Başı 1 incide) ★

nu son nutkile ortaya koymuş, mütecavizlerin hukuku düvel kaideleri hakkında hiç bir iddiada bulunamayacaklarını da söylemiştir. Demek ki Amerikalıların gözünde mihver devletleri, Kellog misakının ölçülerine göre kanun haricine çıkmış devletlerdir. Bunlara karşı her vakit için müşterek emniyet siperleri kurmak mesuliyetine nihayet Amerika da, biraz geç te olsa yüzde yüz derecede iştirak etmiştir.

Amerikanın bu kararile zarlar atılmış, harbin yeni ve katî bir safhası başlamıştır. Kim ne derse desin, Sovyet Rusya, Amerikanın iştirakile kuvvetlenen müşterek emniyet cephesine aykırı ve düşman bir yol tutamaz. Hâdiselerin pek yakında hızlanmasını beklemek lâzımdır.

Ahmet Emin YALMAN

Alman Tahaşşüdü

(Başı 1 incide) =**=

2 — Selânik üzerine bir harekete geçmek,

3 — Bu kuvvetler sayesinde Yugoslavya ve Bulgaristan üzerinde tesir yaparak üçlü pakta girmelerini temin etmek veya asker geçirilmesine müsaade almak.

«Bu temin edilemediği takdirde evvelâ birine, sonra diğerine karşı askerî harekette bulunmak. Libyada serbest kalan İngiliz askerlerinin Selâniğe çıkarılmasına mâni olmak.

«Almanya, bu ihtimallerin bütün Balkanları aleyhine döndüreceğini, İngilterenin yardımile büyük bir kara cephesi kurulacağını bilir.

«Almanyanın yakın bir zamanda, kendisi için tehlikeli olacak bir maceraya atılmıyacağı kanaatindeyiz...»

- Radyo gazetesi -

İTALYA'YA

Alman Yardımı Fazlalaşıyor

Londra, 17 (A.A.) — Times gazetesinin diplomatik muharriri yazıyor:

Almanyanın İtalyaya yardımı her an daha bariz bir şekil almaktadır: Hava dâfi teşekkülleri herhalde Sicilyaya gitmek üzere Romadan geçmektedir. İtalyanın şimalinde bir çok trenlere Alman harp malzemesi yüklenmiştir. Sicilya ve Triyeste'ye gönderilen tayyarecilere refakat edenler lüzumundan fazladır. Bunların icabında poliste ve idare işlerinde çalıştırılacakları zannedilmektedir. Bu adamların, daha şimdiden İtalyanın bir çok mıntakalarında yerleşmiş olan Gestapo azasile çalışacakları muhakkaktır. Şimdilik Almanlar propagandalarını nezaketle yapıyorlar. Halbuki bu usul onların âdeti değildir. Almanların cüzütamlarını İtalyaya göndermekteki müsareatleri İtalyayı takviyenin en kısa bir müddet içinde olması arzularını gösterir.

Şuna hiç şüphe yok ki, İngilterenin Akdenizdeki hâkimiyeti Hitler'in hesaplarından birini altüst etmiştir. Almanlar, İtalyan donanmasının yapmaya muktedir olmadığı işi yapmak istiyorlar. Fakat İngiltere buna, Catainia tayyare meydanını imha edici bir tarzda bombardıman etmek suretile derhal mukabele etmişlerdir.

Amerika - Meksika

Nevyork, 17 (A.A.) — Vaşingtondan bildirliliyor:

Amerika ile Meksika dostluk ve iyi komşuluk münasebetlerini kuvvetlendirmek ve Amerika milletlerinin müdafaa plânları çerçevesi içinde samimi bir iş birliği temin etmek üzere yakında müzakereye girişeceklerdir.

Resmî mahfillerde bu müzakereler esnasında Kanada ile Aktedilen pakta benzer geniş bir askeri ve iktısadi iş birliği programının esaslarının hazırlanacağı ümid edilmektedir.

Bu münasebetle Meksikanın Amerikadan yapacağı istikrazlarla Panama kanalının müdafaası için Magdalena Bay ve Acapulco'da ve belki de Meksika körfezinin iki noktasında büyük deniz üsleri vücude getirmesi projesi müzakere edilecektir.

Vilhelmshafen

Yeniden Bombardıman Edildi

Londra, 17 (A.A.) — Evvelki gece İngiliz hava kuvvetlerine mensup bombardıman tayyareleri Wilhelmshafen'e tekrar hücum etmişlerdir. Bu akın bu büyük Alman deniz üssüne şimdiye kadar yapılan 41 inci ve bu hafta içinde yapılan dördüncü akındır. Bu sonuncu akın 15 - 16 gecesi Wilhelmshafen'e yapılan en büyük akından 24 saat sonra yapılmıştır.

Fransız Sahilindeki Alman Üslerine Taarruz Edildi

Londra, 17 (A.A.) — İngiliz bombardıman tayyareleri bugün öğleden sonra güpegündüz Fransız sahilindeki Alman istilâ üslerine taarruz etmişlerdir.

Kent Kontluğunun bir sahil şehrinin ahalisi İngiliz hava teşekkülünün av tayyarelerinin refakatinde denizi aştığını görmüştür. Tayyareler pek yüksekten uçmakta idiler. Biraz sonra bir müddet devam eden ağır infilâklerin gök gürültüsünü andıran sadaları işitilmeğe başlanmıştır.

Havas'ın Bir Tekzibi

Vichy, 17 (A.A.) — Mareşal Petain'in yeni bir hükûmet kurması için nazırların istifalarını verdiklerine dair ecnebi matbuatta çıkan haberi Havas ajansı resmen tekzip etmektedir.

Telgraf, Telefon Haberleri

Amiral Stirling

"İlk Hedefimiz Hitler'in Hezimeti Olmalıdır,, Diyor

Champaign (Illinois) 17 (A.A.) — Illinois Üniversitesinde bir nutuk söyleyen Amiral Stirling bilhassa demiştir ki:

«Biz şimdi harbin içindeyiz. Kanaatime göre, Amerika donanması, İngiltereye gönderilen malzemeye refakat için Atlas Okyanusunda toplanmalıdır.

Stirling, Almanların ve İtalyanların Yutland muharebesini andıran bir şekilde İngiliz donanmasına müthiş taarruzlarda bulunacaklarını söylemiştir.

Amiral, şunları ilâve etmiştir: «İngiliz donanması, kâfi miktarda tayyare ve müdafaa vasıtalarına malik olmak şartile böyle bir tarruza mukavemet edebilir. Amerika İngiltereye tayyare vermek istiyor. Bu tayyarelerin salimen gitmesi lâzımdır. İşte, Atlas Okyanusundaki Amerika filosunun vazifesi bunu temin etmekten ibarettir. İlk hedefimiz, Hitler'in hezimeti olmalıdır...»

Sicilyada Yangınlar

(Başı 1 incide) *=*

Garp çölünde Derneye taarruz edilmiştir. Bombalar kışlalara düşmüştür.

Avcılarımız mutat devriyelerine edvam etmişler ve düşman tesadüf etmemişlerdir.

Kuvvetli bir düşman tayyare filosu tarafından dün Malta üzerine çok şiddetli bir taarruz yapılmıştır. Alman Yünkers 87 ve Yünkers 88 tayyareleri CR. 42 İtalyan tayyarelerinin refakatinde olarak limanı pike uçuşu ile bombardıman etmişlerdir. Avcılarımız düşmanla muharebe etmiş ve beş düşman tayyaresi tahrip edilmiştir. Diğer beş düşman tayyaresi de hava dafi toplarile düşürülmüştür. İngiliz hava kuvvetleri tesisatından hiçbiri hasara uğramamıştır. Fakat sivillere ait hususi emval büyük hasar görmüştür.

8 Mitralyözlü, 2 Motörlü Yeni Av Tayyareleri

Londra, 17 (A.A.) — Glasgow üniversitesi talebesine hıtap eden hava nazırı Archibald Sinclair, İngiltere hükûmetinin sekiz mitralyözlü av tayyarelerinden başka yeni tip tayyareleri de inkişaf ettireceğini söylemiş ve faaliyet sahaları geniş iki motörlü en yeni tipte av tayyarelerinin yakında hizmete gireceğini haber vermiştir.

Malta Üstünde 12 Düşman Tayyaresi Düşürüldü

Malta, 17 (A.A.) — Dün öğleden sonra Malta üzerine düşmanın yaptığı akın esnasında düşürüldüğü bildirilen on düşman tayyaresinden başka üç tayyarenin muhakkak surette ve bir düşman tayyaresinin de muhtemel olarak hasara uğratıldığı öğrenilmiştir.

Londrada Alarm

(Başı 1 incide) =*=

miş ise de hastalar arasında zayiat olmamıştır.

Londrada iki kere tehlike işareti verilmiştir. İlki kısa sürmüş ve hâdisesiz geçmiştir. Biraz sonra verilen ikinci işarette hava müdafaa bataryaları Times Halicinden gelen düşman tayyarelerine karşı şiddetli bir akın açmışlardır. Düşman tayyareleri bu baraj ateşi karşısında başka istikamete gitmek mecburiyetinde kalmışlardır.

AMERİKA Harbiye Nazırı

Yardım Hakkında Encümene Beyanatta Bulundu

(Başı 1 incide) **

mızı temin edecek olan cepanenin imalini, istihdaf eden bütün tedbirlerin sadeleştirilmesi yolunda bütün gayretler sarfedilmelidir.

Bundan başka müdafaası bizim için ehemmiyetli olan memleketlere cepanenin tevzii hususunda seri vasıtalar ve tam salâhiyetli bir makam zaruridir...»

Encümen, Kenedi ve Vilkie'yi Dinleyecek

Vaşington, 17 (A.A.) — Amerikan harp gemilerinin İngiltereye verilip verilmiyeceği meselesi, mümessiller meclisinin hariciye encümeninde, harbiye nazırı Stimson tarafından yapılan beyanat üzerine hususi bir ehemmiyet kesbetmiştir.

Stimsonun mülâhazaları mezkûr encümende bugün beyanatta bulunacak olan bahriye nazırı Knox'un herkesce malûm olan noktai nazariyle taarruz etmektedir.

Hariciye encümeni, evvelce derpiş edildiği veçhile müzakerelerine bugün nihayet vermiyecek ve önümüzdeki haftaya bazı yüksek zevat tarafından yapılacak beyanata tahsis edecektir. Amerikanın eski İngiltere sefiri Kennedy ile Willkie söz söyliyecek zevat arasında bulunmaktadır.

Wilkie'nin Nutku

Nevyork, 17 (A.A.) — Wilkie, radyoda söylediği bir nutukta demiştir ki:

«Ben, Ruzvelt'in muarızı olmakla beraber, bütün Amerikalıları, bu vahim buhran anında onun talep ettiği geniş salâhiyetleri vermeye davet ediyorum...»

İcra Vekilleri Toplantısı

Ankara, 17 (A.A.) — İcra Vekilleri Heyeti bugün saat 16 da Başvekil Dr. Refik Saydamın riyaseti altında Başvekâlette haftalık mutat toplantısını yapmıştır.

Prens KONOYE Nüfuzlu Şahsiyetlerle İstişare Ediyor

Tokyo, 17 (A.A.) — Prens Konoye tarafından şimdiki vaziyetin nezaketi hakkında millete yapılacak beyanattan evvel Japon efkârının bütün nüfuzlu simalarile istişareler yapılmıştır. Son iki gün içinde hükûmet erkânile meclislerin ve askeri makamların mümessilleri arasında iki içtima akdedilmiştir.

Domei ajansı hususi meclis azası ve eski nazırlarla da istişareler yapılacağını bildirmektedir.

Amerikanın Yeni Londra Sefiri

Nevyork, 17 (A.A.) — Nevyork Times gazetesine Vaşington'dan şu haber verilmektedir:

Reisicümhurla sıkı münasebeti olan mahfillerde öğrenildiğine göre Cenevre beynelmilel iş ofisinin eski direktörü John Vinant Reisicümhur Ruzvelt tarafından Kennedy'nin yerine Amerikanın İngiltere elçiliğine tayin edilmiştir.

İngiliz kabinesinde

Londra, 17 (A.A.) — Reuter'in diplomatik muhabiri yazıyor:

İngiliz kabinesinde bazı değişiklikler vukua gelmesi muhtemeldir. Lort Halifaks'ın Amerika Birleşik devletleri nezdinde büyük elçiliğe tayininden sonra Hariciye müsteşarı B. Butler'in terfi ettirilmesine intizar olunmaktadır. B. Butler, muhtemel olarak Maarif Nazırlığına tayin edilecektir. Müteveffa Bonar Law'ın oğlu B. W. Law'ın Hariciye müsteşarlığına getirilmesini de kimse sürprizle karşılamıyacaktır. B. W. Law, B. Eden evvelce Hariciye Nezaretine tayin edildiği zaman aynı nezaretin mali müşavirliğine getirilmişti. B. W. Law, B. Eden gibi harpte daha şiddetli hareket edilmesi lehinde bulunan «genç muhafaza-

Bay Knoks

Ingiltere Düşerse Bütün Amerikayı Tehlikede Görüyor

Vaşigton, 17 (A.A.) — Bahriye nazırı B. Knox hariciye encümeninde bilhassa demiştir ki:

«Önümüzdeki senelerde, Mihver, Birleşik Amerika donanmasına, zırhlılardan denizaltılarına kadar bütün harp gemilerinde adetçe tefevvuk edecektir. Mihverin donanmasında en kuvvetli tezayüt denizatılarında olacaktır. Mihverin bugünkü denizaltı mevcudunu 284 tane tahmin ediyorum. Fakat öyle zannediyorum ki nihayet 1943 de Mihver 500 denizaltı gemisine malik olacaktır.

Eğer Birleşik Amerika devleti, cenubi Amerikada mütearrız bir askeri devletin yerleşmesinden doğacak neticelerle karşılaşmak istemiyorsa, bugün Avrupada Nazilerin önüne sed çeken Büyük Britanyanın deniz kudretini Almanyanın yıkmasına mâni olmamız lâzımdır.

Eğer Almanya yeni topraklar fethetmek üzere Okyanusta dolaşmakta serbest kalırsa evvelâ cenubi Amerikaya gitmesi ve oranın çok zengin kaynaklarına el koyması çok muhtemeldir.

İngiliz donanması ise ancak Britanya adaları yaşadığı takdirde yaşıyabilir. Eğer Britanya adaları düşerse, asla tehlike önünde kaçmamış olan İngiliz donanmasının da aynı zamanda düşeceğine inanabiliriz. Öyle zannediyorum ki İngiliz donanması onu tutan kahraman milletin akıbetine uğrıyacağını farzedebiliriz. Eğer bu olursa, donanmamız her iki Okyanusta tehlikeyi karşılamak için bizzarure ikiye ayrılacaktır. Bize en yakın olan mıntakaları bile himaye edecek derecede kuvvetli olamıyacağımız bugün söylenemez. Bu denizlerin hattâ bir kısmının bile kontrolunu kaybettik mi Avrupa ve Asya harbi muhakkak ki şimali ve cenubi Amerikaya nakledilecektir.

*

Nevyork, 17 (A.A.) — İngiltereye mali yardımda bulunulması meselesine tahsis ettiği başmakalesinde Nevyork Herald Tribune gazetesi bilhassa şöyle yazmaktadır:

«İngiltere hükûmetine bir fakir gibi muamele yapılması lâzımgeldiğini zannetmiyoruz. İngilterenin mali bir buhrana maruz kalmaması İngilterenin olduğu kadar Amerikanın da menfaati iktizasındandır.

ROOSEVELT

Japon Tehditlerinden Endişe Etmiyor

Londra, 17 (A.A.) — Taymis gazetesi, «Japonyanın geçirdiği vahim saat» başlığı altında yazdığı bir baş makalede, bir müddettenberi uysal olmıya başlıyan Japon hariciye nazırının tavır ve hareketinin şimdi daha metin bir duruma girdiğini kaydederek diyor ki:

«Bu metin tarzı harekete salik Japon militaristlerinin ve Mihverin arzusu olmuştur. Hariciye nazırı, Mihverin ittifakın istikbalde kullanılacak bir temel taşı ve bir mânevî birlik teşkil ettiği hakkındaki eski kanaatlerine rücu etmiştir. Japonya, elinden geldiği kadar Almanyaya yardım ederken, Amerikanın İngiltereye yardım etmekten çekinmesini şiddetli bir lisanla telep ediyor. Tabii B. Roosevelt Japon tehditlerinden endişe etmemekte, Amerika da İngiltereye ve Çine yardıma devam eylemektedir...»

Amerika Harbiye Bütçesi

Vaşington, 17 (A.A.) — 1 temmuzda başlıyan mali sene harbiye bütçesi için 1 milyon 515 bin, 468 kişilik bir ordunun idamesini ve 5 milyar 976 milyon 475 bin 800 dolarlık bir masrafı nazarı dikkate almaktadır.

Mareşal Peten ve Fransız İnkılâbı

Paris, 17 (A.A.) — Mareşal Petain, Nevyork Times gazetesinin Vichy muhabirine beyanatta bulunmuş ve Fransız inkılâbının hedeflerinin şu noktalarla izahı kabil olduğunu söylemiştir:

«İş, sıhhatli aile, vatan sevgisi...»

İnkılâp, içtimaî sınıfları, kendi aralarında ahenklendirmek sure[illegible] edecektir.

HELECAN

Zabıta ve Aşk Romanı

Yazan: Martin Porlobe — Çeviren: Rezzan A. E. Taiman

— 37 —

Bu benim hiç hoşuma gitmiyordu. Fakat emirlerine itaat etmekten başka bir şey yapamazdım. Adamı gözlerimizle takip ettik. Önümüzden yürüyordu. Omuzunda yükü vardı. Bir an yorulmuş olacak ki yükünü bir evin parmaklığına dayadı ve durdu.

Tam o sırada karşıdan bir taksi otomobili geldi, içinden bir müşteri indi. Şoför müşterinin sandığını içeri taşırken adam Mister Filip'in cesedini otomobile koydu. Kendi de içine geçti; oturdu. Bu adam herhalde müthiş kuvvetli olacaktı ki o kocaman vücudü tüy gibi kaldırıp oturtuyordu. Bizim otomobil biraz ötede duruyordu. Oralarda dolaşan bir polis gelip o garip adamla konuştu. Fakat işin farkına varmamış olacak ki biraz sonra şoför geldi ve alelâde bir müşteri imiş gibi onu alıp götürdü. Biz de uzaktan uzağa taksiyi takip ettik. Londranın uzak bir mahallesine kadar gitti. Orada büyük bir park vardır. Gene şoföre belli etmeden garip adam cesedi otomobilden indirdi. Buna inanmıyacaksınız belki, fakat ben de gözlerimle görmesem inanmazdım. Vaka aynen böyle olmuştur. Efendim de, ben de hayretle seyrediyorduk. Otomobilimizi bir kanara çekmiş, duruyorduk. Efendim indi ve yaya olarak adamı takip etti. Biraz sonra geri geldi. Adam cesedi bir telefon kulübesine bırakmış ve oradan uzaklaşmış.

— Çok şükür artık gördük ya, gidelim, dedim.

Fakat efendim işi büsbütün başka şekilde halletmek istediğini söyledi.

Eğer kardeşinin Mis Frans tarafından öldürüldüğü farzedilmez se mirasın ancak yarısına konacaktı. Bunun için şüphelerin Mis Frans üzerine toplanması lâzım imiş. Cesedi geri götürmeli imiş. Ben artık bu işten usanmaya başlamıştım. Fakat suç ortağı sayıldığım için ne dese yapmaya mecburdum. Cesedi telefon kulübesinden çıkarttı, ben de ona yardım ettim, çünkü Mister Filip çok ağırdı. Hemen bizim otomobile koyduk ve evine geri getirdik. Şimdi mesele eve girmekte idi. Mis Frans orada olduğu için bizi işitebilirdi. Fakat efendimin gözü dönmüştü. Deli gibi idi.

— Eğer bizi duyar da işimize mâni olursa onun da hakkından geliriz, dedi.

Efendimin halinden ben de korktum. Her şeyi yapmağa muktedir, azılı bir canî idi. Emirlerini harfi harfine yerine getirmeğe hazır olduğumu söyledim. Patırtı yapmadan eve girdik, cesedi de aynı masanın başına bıraktık. Tıpkı ölmeden evvelki vaziyette olduğu gibi... Mis Frans'ın gelip bizi orada bulacağından her an korkuyordum.

Fakat çok şükür ikinci bir cinayet yapmağa mecbur kalmadan savuşup gittik.

Müthiş saatler geçirdim. Hâlâ korku ve halecanım içimdedir. O kadar titriyordum ki ayakta duracak, otomobil kullanacak halim yoktu. Dönüşte otomobili efendim kullandı. Söylediklerimin tamamile hakikate uygun olduğuna yemin eder ve bu vesikayı imzalarım.

- William Smith -

Smith'in elinden bu kıymetli vesikayı aldım. Adam masa başında beyninden vurulmuş gibi duruyordu:

— Bu ifadenizi sonradan inkâr etmezsiniz, değil mi? dedim. Zaten etseniz de bir faydası olmaz ki...

— Hayır hayır, inkâr etmem. Bilâkis itiraf ettim de rahatlandım. diye cevap verdi.

O kadar memnundum ki bağırmak, şarkı söylemek, zıplamak istiyordum. Frans kurtulmuştu. Frans'ın masum olduğunu ispat edebilecektim. Fakat her şeye rağmen Smith'e de acımaktan kendimi alamıyordum. Tamamile Armitage'in bir aleti olarak iş görmüştü. Rolümü sonuna kadar oynamağa mecburdum:

— Smith, dedim. Şimdi gidip Armitage'i tevkif etmem lâzım... Yanımdaki arkadaş biraz meşgul.

(Arkası var)

Maarif Haberleri:

İslâm Ansiklopedisi

1945 Yılında Bitirilmesi Emredildi

Maarif Vekâleti tarafından hazırlatılmakta olan «İslâm Ansiklopedisi» nin birinci fasikülünün çıktığını evvelce yazmıştık. İslâm Ansiklopedisi beğenilmiş ve eserin bir an evvel ikmali yüksek makamlarca arzu edildiğinden Maarif Vekâleti İstanbul Üniversitesine bir emir göndererek her ay beş forma neşrile eserin 1945 senesinde tamamlanmasını bildirmiştir.

"Mukayeseli Tarih,, ler

Tarih tedrisatından talebelerin lâyikile istifade edebilmeleri için «mukayeseli tarih» kitapları yazılması takarrür etmişti. Türk Tarih Kurumu bu mesele üzerinde tetkiklere başlamıştır. Önümüzdeki ders yılı başında ortamekteplerin tarih kitapları, mukayeseli tarih kitapları halinde neşredilecektir.

İbni Sina Arap Değildir

İsviçrenin bazı üniversitelerinde talebelere İbni Sinanın bir Arap âlimi olarak tanıtıldığı anlaşılmıştır. Ankara Tarih, Dil ve Coğrafya fakültelerile, İstanbul Tıp Tarihi Enstitüsü, büyük bir Türk kimyageri olan İbni Sinanın eserlerini İsviçre üniversitelerine gönderecek, İbni Sinanın Arap değil, Türk olduğu bildirilecektir.

İki Tarafta Çalışmıyacak

Maarif Vekâleti İstanbul Üniversitesinden, hariçte bir memuriyeti olup ta Üniversitede ders vermekte olanların isimlerini sormuştur. Fakültelerdeki tedrisatın daha kuvvetli bir şekilde yapılabilmesi için, bu vaziyette olanlara ya memuriyeti, yahut ta Üniversitedeki vazifelerini tercih etmelerinin teklif edileceği söylenmektedir.

Gece Klübünün Nizamnamesi Hazırlanıyor

Taksim Belediye gazinosunda teşkili düşünülen gece kulübü için yapılan tetkikler neticelenmek üzeredir.

Kulübün projesi ve nizamnamesi için muhtelif teşekküllerin nizamnameleri üzerinde de ayrıca tetkikler yapılmaktadır. Nizamname en yakın bir zamanda hazırlanarak kulüp faaliyete başlayacaktır.

VATAN Gazetesi

İLÂN FİYATLARI — Kuruş

Başlık maktu olarak	750
1 inci Sayfa Santimi	500
2 » » »	350
3 » » »	300
4 » » »	100
5 » » »	75
6 » » »	50

Abone Ücreti

Türkiye dahilinde:

Senelik	6 aylık	3 aylık	Aylık
1400	750	400	150 Kr.

Hariç memleketler:

Senelik	6 aylık	3 aylık	Aylık
2700	1410	800 Kr.	yoktur

Askerlik İşleri

Şubeye Davet

Fatih Askerlik Şubesinden:

Harita yüzbaşısı İbrahim Hilmi 32/199 un acele şubeye müracaati

Tuvaletinizi yaparken Pudra altma daima

KREM PERTEV

sürünüz. Pudrayı sımsıkı tutar ve akmasına mâni olur. Yağlı ve yağsız olan tüp ve vazoları vardır.

EN SON GÜZELLİK TEDBİRLERİ!

HAVALANDIRILMIŞ YENİ PUDRA

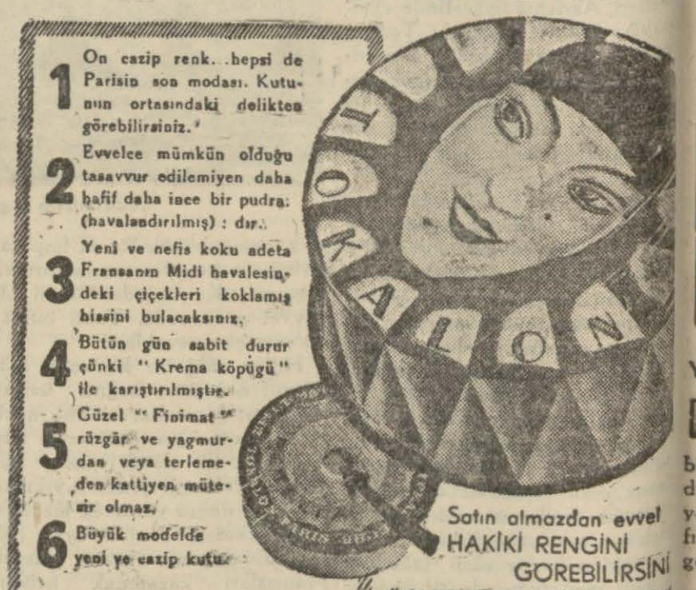

1 On cazip renk.. hepsi de Parisin son modası. Kutunun ortasındaki delikten görebilirsiniz.

2 Evvelce mümkün olduğu tasavvur edilemiyen daha hafif daha ince bir pudra: (havalandırılmış) : dır.

3 Yeni ve nefis koku adeta Fransanın Midi havalesindeki çiçekleri koklamış hissini bulacaksınız.

4 Bütün gün sabit durur çünki "Krema köpüğü" ile karıştırılmıştır.

5 Güzel "Finimat" rüzgâr ve yağmurdan veya terlemeden kattiyen müteessir olmaz.

6 Büyük modelde yeni ve cazip kutu.

Satın almazdan evvel HAKİKİ RENGİNİ GÖREBİLİRSİNİ

Kutunun ortasındaki delikten bakınız

EMSALSİZ GÜZELLİKTE BİR TEN

Adliyede:

"Uslan,, Soy Adlı Yankesici

Uslanmasının Bu Dünyada Kabil Olmıyacağını Söylüyor

Sultanahmet birinci ceza hâkimi Reşit dün Deli Nuri şöhretli, timarhane sakinlerinden sabıkalı bir yankesicinin duruşmasını yaptı. Hâkim suçlunun hüviyetini sorarken aldığı cevaplar aynen şöyle idi:

— Eskiden Galatada otururdum. Beş altı aydanberi Tımarhanedeyim. Şimdi karargâhı orada kurduk. Soy adım da «Uslan» dır. Bu adı bana Tımarhanenin eski Başdoktoru Mazhar Osman vermişti. Fakat ne ben uslandım. Ne de benden daha mecnun olan deli gönlüm... Artık bizim uslanmamız son ve ebedî karargâhta olacak... Ben ne Bürhanı, ne Mustafayı tanırım. İnsan tanımadığı adamların da para cüzdanlarını araklayamaz... Bunlar kattiyyen iftiradır, kabul etmiyorum.

Bir başka yankesicilikten mahkûm olan suçlu Tevkifhanede cinnet buhranları geçirdiği için Bakırköy Akıl hastanesine gönderilmişti.

Muhakeme şahitlerin çağırılması için talik edildi.

Denizyollarında Bir Suiistimal

Münakalât Vekâleti ve Müdeiumumilik epeydenberi Denizyollarında yapıldığı iddia edilen bir ihtilâs ve zimmet iddiasını tetkik ediyorlardı. Müddeiumumiliğin yaptığı tahkikat sona ermiştir. Yapıldığı iddia olunan suiistimal şudur:

Denizyollarının bazı memurları ecnebi vapurlarına verilen suların karşılığı olarak acentalardan aldıkları paraları; verilen suyun tonunu az göstermek suretile zimmetlerine para geçirmişlerdir.

Müddeiumumilik Münakalât Vekâletinden bazı şeyler sormuştu. Vekâlet sorulan şeyleri bir dosya ile göndermiştir. Suçlular bugünlerde Ağırceza mahkemesine verileceklerdir.

Demir Tel Hırsızları

Sultanahmet ikinci ceza mahkemesi Sarayburnu Park gazinosundan demir tel ve boru çalan iki çocuğa on beşer gün hapis cezası vermiş ve ikisini de tevkif etmiştir. Hâkim bunların hüviyetini tesbit ederken birisi:

— Ben Mişonum, on beş yaşındayım, diyordu. Arkadaşı ise:

— Benim babam Türk, anam Musevi. Bana mahallede Davit derler. Nüfus kâğıdında Zeki yazılıdır. Ben de on beş yaşındayım, diyordu.

Şahitler küçük suçluların aleyhlerinde şehadet ettikleri için mahkûm oldular.

Bir Katilin Muhakemesi

Otobüsçü Halili öldüren polis arap Hayrinin muhakemesine dün ikinci Ağırceza mahkemesinde devam edildi. Hâdiseye sebep olan Nebahet şahit olarak dinlendi. Nebahet Zonguldaktan getirilmişti. Muhakeme karar için başka güne bırakıldı.

Bono Sahtekârlığı

Dördüncü sorgu hâkimliği dün de yeni bir gayrimübadil bonosu sahtekârlığı tahkikatını bitirmiş ve Hüsnü Alkın, Mehmet Nihat, Havva, İbrahim, Kâzım, Halit Kırmaz isminde altı suçluyu tevkif ettirmiştir. Bunlardan Mehmet Nihat sahte nüfus kâğıdı tedarik etmiş, Kâzımla, Halit Kırmaz yalan şahitlik yaparak noterde Zehranın Fatma olduğunu söylemişler ve sahte bonoları ciro ettirmişlerdir. Bunların kullandıkları bono üç tanedir. Yakında ikinci Ağırceza mahkemesinde duruşmalarına başlanacaktır.

Suiistimal Hâdisesi

Müddeiumumilik, Fatih Malmüdürlüğü Zat İşleri memurluğunda yapılan bir suiistimali tahkik ediyordu. Dün tahkikatını bitirmiş ve zat maaşları tevzi memuru Hasan Aksoyu dördüncü sorgu hâkimliğine vermiştir. Sorgu hâkimi dün Hasan Aksoyu tevkif etmiştir.

Adliye Mutemetlerinin Muhakemesi

Birinci Ağırceza mahkemesinde ihtilâs yaptıkları ve zimmetlerine para geçirdikleri iddia edilen eski Adliye mutemetlerinin muhakemelerine devam edildi. Mahkeme suçluların son müdafaalarını da aldı ve karar vermek için davayı şubatın on üçüne talik etti.

Zabıta Haberleri:

Küçük Bir Yavru Boğuldu

Dün Tarabyada bir motosikletin denize yuvarlanması ve küçük bir yavrunun boğulmasile neticelenen bir kaza olmuştur.

Ahmet Tanay isminde biri dün havanın güzelliğinden istifade etmek istemiş, motosikletine kardeşi Mahmut Tanay ve kayınbiraderi Ahmedin 6 yaşındaki kızı Ayteni alarak Sarıyere gitmek üzere yola çıkmıştır. Tarabyaya kadar gidilmiştir. Tarabyada Tokatlıyan oteli virajından süratle geçilirken motosiklet denize uçmuştur. Sahilde bulunan balıkçılar Ahmetle kardeşi Mahmudu kurtarmışlarsa da motosikletin sepetinde bulunan küçük Ayten suların arasında kaybolmuştur. Bütün araştırmalara rağmen küçük yavrunun cesedi bulunmamıştır.

Cezalanan Fırıncılar

Dün zabıta tarafından yapılan kontrol neticesinde Fındıklıda Mebusan yokuşunda 8 numaralı Mehmet Erdemin fırınında 93 kilo, Lâlelide Ordu caddesinde Tevfiğin fırınında 102 kilo tartısı noksan ekmek bulunarak musadere edilmiştir. Bundan başka dün muhtelif suçlardan 15 esnaf, 18 şoför, tramvaydan atlayan 30 kişi tecziye edilmiş, 4 dilenci de yakalanarak mahkemeye verilmiştir.

★ Beyoğlunda Suterazi sokağında Nil apartımanının 6 numaralı dairesinde, Küçükpazarda Nikolâidisin soda fabrikasında ve Tarlabaşında Halepli sokağında 11 numaralı evde yangın başlangıcı olmuşsa da her üçü de sirayete meydan verilmeden söndürülmüştür.

★ Şoför Erukun idaresindeki 2554 numaralı otomobil Taksimden geçmekte iken Şişli Çocuk hastanesi cilt mütehassısı doktor Talât Çamlıya çarparak başından yaralamıştır. Doktor Talât Çamlı derhal Beyoğlu Belediye hastanesine kaldırılarak tedavi altına alınmış, hâdiseden sonra kaçmak isteyen şoför yakalanarak tahkikata başlanmıştır.

Öğrendiğimize göre doktorun yaraları ağır değildir.

★ Beyoğlunda Alyon sokağında İlyadis apartımanı kapıcısı Şakir Durakla arkadaşı Osman odalarında yaktıkları mangaldaki kömürden zehirlenmişlerdir. Her ikisi de baygın bir halde Beyoğlu hastanesine kaldırılarak tedavi altına alınmışlardır.

★ Kurtuluşta oturan İsmail adında biri Toma isminde birini bilâsebep itmek suretile başından yaralanmasına sebebiyet verdiğinden yakalanarak mahkemeye verilmiştir.

Ereğli Havzası Kömürleri Satış Birliğinden:

3780 numaralı kanuna müsteniden neşredilen 2/12899 numaralı kararnamenin 3 sayılı kararına göre teşekkül eden Ereğli Havzası Kömürleri satış Birliği, ahiren mevkii meriyete konulan 3867 numaralı kanun ve 2/14547 sayılı kararname hükümlerinin tatbiki neticesi olarak 1 Kânunusani 1941 tarihinden itibaren tasfiye haline konmuştur.

Satış birliğile şimdiye kadar aktedilmiş olan mukavelelerin kömür teslimine müteallik vecibeleri ve işbu vecibelerden doğacak hakları Ereğli Kömürleri İşletmesi tarafından kabul olunarak kömür teslimatı işbu mukaveleler hükümlerine göre yapılacağından bu husus için alâkadarların Ereğli Kömürleri İşletmesine ve tasfiye tarihinden evvelki muameleler için dahi merkezi Zonguldakta bulunan, hali tasfiyede Ereğli Havzası kömürleri satış birliğine müracaat etmeleri ilân olunur.

Ereğli Kömürleri İşletmesinden:

3780 numaralı kanuna müsteniden neşredilen 2/12899 numaralı kararnamenin 3 sayılı kararına göre teşekkül eden Ereğli Havzası Kömürleri Satış Birliği, 3867 numaralı kanun ve 2/14547 sayılı kararnamenin tatbiki neticesi olarak 1. Kânunusani. 1941 tarihinden itibaren Tasfiye haline konmuş olmasına binaen sözü geçen Birlikle Tasfiye tarihine kadar aktedilmiş olan mukavelelerin kömür teslimi vecibeleri ve işbu Vecibelerden doğacak haklar İşletmemiz tarafından devren ve naklen kabul edilmiştir. Binaenaleyh 1. Kânunusani. 1941 tarihinden itibaren kömür teslimine müteallik talepler için Zonguldakta mahdut mesuliyetli Ereğli Kömürleri İşletmesi müessesesine müracaat edilmesi ilân olunur.

Kayseri Tayyare Fabrikası Satınalma Komisyonundan:

1 — Fabrika civarında 2500 metrelik şose yolu inşa ettirilecektir.

2 — Muhammen bedeli 16850 liradır. Muvakkat teminatı 1264 liradır.

3 — İhalesi kapalı zarf usulile yapılacaktır.

4 — İhale tarihi 30/1/941 perşembe günü saat «11» on birdedir.

5 — Zarflar ihale tarihinden bir saat evveline kadar kabul olunur.

6 — Keşif, plân ve şartname, Ticaret Odası ve Nafıadan alınacak ehliyet vesikalarının ibrazı şartile komisyonda görülebilir.

7 — İhalede Ticaret Odası ve Nafıa ehliyet vesikalarının ibrazı mecburidir. (206 - 305)

Kayseri Tayyare Fabrikası Satınalma Komisyonu Başkanlığından:

1 — Fabrika garnizonu dahilinde iki adet erat paviyonu kapalı zarf usulü ile ihale edilecektir.

A — İhale 5/2/941 çarşamba günü saat 11 de fabrika satın alma komisyonu binasında yapılacaktır.

B — İlk keşif bedeli elli dört bin altı yüzyetmiş üç liradır «54673» liradır.

C — Muvakkat teminat 3984 lira teminat 7968 liradır.

Ç — Şartname, plân ve keşifname maliyeye yatırılacak 275 kuruşluk makbuz karşılığında fabrika satın alma komisyonundan mesai zamanında tedarik olunur.

D — Teklif zarfları 5/2/941 çarşamba günü saat 10 na kadar komisyondan kabul edilir. Her ne suretle olursa olsun saat 10 dan sonra gelen zarflar reddedilir.

2 — İsteklilerin Ticaret Odası ve Nafıa ehliyet vesikalarını ibraza mecburdurlar. Aksi halde eksiltmeye iştirak edemezler. (204 - 306)

45 Numaralı İlân

İstanbul Fiyat Murakabe Komisyonundan:

Bedema kasaplarda perakende dağlıç ve karaman koyun etleri bir gün evvelki borsa canlı hayvan fiyatının azamî 2,10 ve kıvırcık 2,30 mislile etiketli olarak satılacak ve toptancılar bu fiyattan perakendeci kasaplara kiloda dağlıç ve karaman için 10, kıvırcık için 12 kuruş bırakacaklardır. (334)

Samsun - Lâdik - Akpınar Köy Enstitüsü Müdürlüğünden:

1. — Enstitünün 75 lira aylık ücretli ambar memurluğu ve daktiloluğu münhaldir. İaşe ve ibate müesseseden temin olunmaktadır.

2. — İSTEKLİLER ARASINDA:

A — Türk olmak ve ecnebi ile evli bulunmamak.

B — Memurin kanunundaki 3656 sayılı kanundaki şartları haiz bulunmak.

C — Yaşı kırkı geçmemiş ve askerliğini bitirmiş olmak.

D — İyi daktilo bilmek.

E — Sıhhati yerinde olduğunu raporla ve aşı kâğıdı ile tevsik eylemek.

F — İyi ahlâk sahibi olduğunu lüzumlu vesikalarla isbat etmek.

G — Kefil göstermek.

H — Şimdiye kadar memuriyette bulunmuşsa hal tercümesini bildiren belgeleri ibraz etmek.

K — Müracaatlar çoğaldığı takdirde 10/2/941 tarihinde yapılacak müsabaka imtihanında muvaffak olmak.

L — Evvelce bu işlerde çalışmış olanlar tercih olunacaktır.

Yukarıdaki vasıfları haiz bulunanların 31/1/1941 tarihine kadar Enstitü müdürlüğüne müracaatları ilân olunur.

1941

KÜÇÜK TASARRUF HESAPLARI İKRAMİYE PLANI

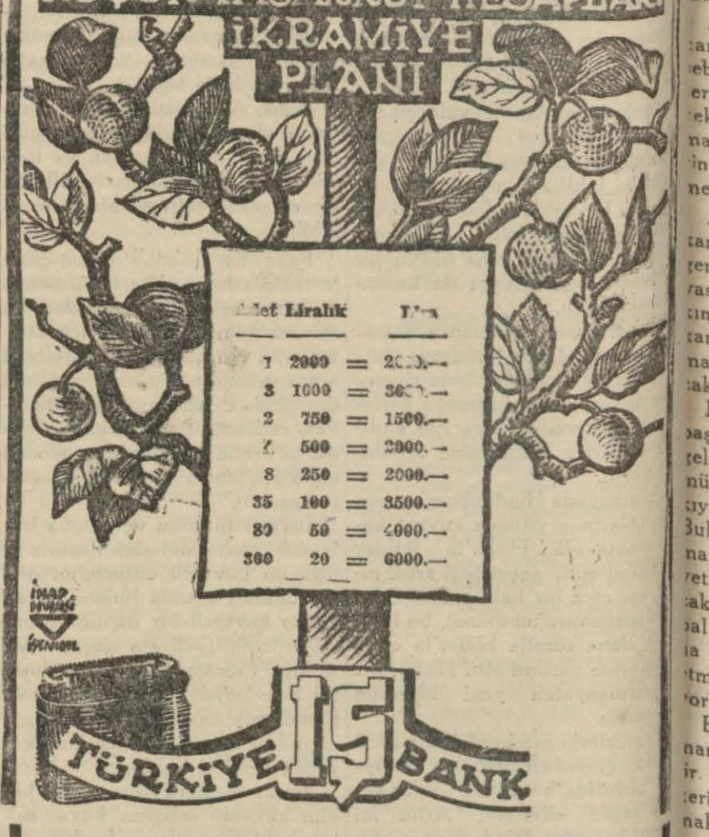

Türkiye İş Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş olmaz, aynı zamanda talihinizi de denemiş olursunuz.

Keşideler: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.

Kumbaralı ve kumbarasız hesaplarında en az elli lirası bulunanlar kuraya dahil edilirler

YUNANİSTANA İRSALAT

Yunanistana her nevi eşya irsalini kabul ederiz.

Müracaat yeri: TÜRK-ELLAS Türk Anonim Şirketi

Kredi Liyone hanı, Galata, Telefon: 44637-8

ŞEHİR TİYATROSU TEMSİLLERİ

TEPEBAŞINDA DRAM KISMI
BU AKŞAM
Saat 20,30 da
ABDAL
Yazan: Dotoyevski

İSTİKLÂL CADDESİNDE KOMEDİ KISMI
Bugün saat 14 te Çocuk oyunu
Akşam 20,30 da
PAŞA HAZRETLERİ

Yeni Gümrük Kanun Projesi

Ankara, 17 (Hususi Muhabirimizden) — Bütün alâkadarlar müşkilâttan kurtaracak olan ve asrın icaplarına uygun bir şekilde hazırlanmış bulunan yeni gümrük kanun projesi üzerinde yapılan uzun tetkiklerden sonra mütalâaları alınmak üzere Gümrük ve İnhisarlar Vekâletince alâkadar dairelere gönderilmiştir.

Mersinden Mısıra Nümune Gönderilecek

Mersin (Hususî) — Mısırda Türk mahsullerine ait nümunelerin teşhiri kararlaşmıştır. Kahire ticaret ataşemiz Adana ve Mersin mıntakalarında yetiştirilmekte olan mahsullerden muhtelif nümuneler talep etmiştir. Bu nümuneler Ticaret Mıntaka Müdürlüğü tarafından hazırlanarak Kahireye gönderilecektir.

Adliye Vekâletinde Bazı Değişiklikler

Ankara, 17 (Telefonla) — Adliye Vekâleti hâkim ve müddeiumumiler arasında yeni bazı değişiklikler yapmayı kararlaştırmıştır. Bu hususta hazırlanan kararname yüksek tasdika iktiran etmek üzere Başvekâlete takdim edilmiştir.

Bu arada bazı hâkim ve müddeiumumiler de terfi ettirileceklerdir.

Fiyat Kontrolü Talimatnamesinin Tatbikına Başlandı

Ankara, 17 (Telefonla) — Evvelce esaslarını bildirdiğimiz koordinasyon heyetinin kararlarından olarak Ticaret Vekâletince hazırlanan fiyat kontrolü hakkındaki talimatnamenin tatbikatına bugünden itibaren başlanmıştır.

Kozanın Askerlere Hediyesi

Kozan (Vatan) — Kahraman askerlerimize Kozan halkının hediye ettikleri yünlü ve pamuklu eşyaların bugüne kadar sayısı şudur:

454 pamuklu hırka, 72 çift yün çorap, 10 çift ipek çorap, 3 yün kazak, 2 iplik kazak, 5 fanile olup bir buçuk aydanberi fasılasız devam eden yağmurlar yüzünden köylü halkımızın hediyeleri ikmal edilememiştir. Pek yakında bu miktarın iki misline çıkacağı tahmin edilmektedir.

Her yurd işinde âzamî faaliyetini esirgemiyen kazamız kaymakamı Rifat Erdal bu işte de yüksek himmet ve yardım göstermişlerdir. Toplanan bu eşyalar yolların açılmasını müteakip Adanaya gönderilecektir.

Sahibi ve Neşriyat Müdürü: AHMET EMİN YALMAN
Basıldığı Yer: VATAN MATBAASI